

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRIN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET ·

GRUNDLAGD AV
FRITHIOF HELLBERG

UTGIVARE:
BEYRON CARLSSON

UPPLAGA **A**

N:o **40**

DEN 5 OKT. 1924

PRIS: **35 ÖRE**

REDAKTÖR
EVA BERGSTRÖM

Jessie Wessel,

den unga skådespelerskan vid Drama-
ten tillträder i mars månad ett smick-
rande engagemang hos Max
Reinhardt i
Wien.

K R Ö N I K A

Hur tiderna förändras fort — o smärta!
Det fordom verkat friskt nu smakar duve'.
Förr hade politiken *Hierta*
Numera har den knappast huve'.

DETTA OARTIGA RIM FALLER MIG i minnet när det blir tal om att låta den stora publicisten och politikern Lars Johan Hierta uppstå igen, d. v. s. i bild. Man ämnar resa hans staty på Mälartorget bland slaktare och lutfiskblöterskor, som dock inte komma att fullt uppskatta äran, eftersom gubben bara skall stå i vägen och ej vara till någon nytta om man inte kan ställa upp vinkelaxelkärrorna mot'en. En minnesstod borde helst resas på en stilla, avskild plats fjärran från larm och köpenskap, en de fridsamma tankarnas oas. Men vem sitter egentligen i Stockholms parker annat än kolingen och han slumrar för det mesta ifrån ryktbarheten. Så är det väl bäst att hissa upp Hierta bland äppelgummorna. Om det också blir mera anspråkslösa representanter för kvinnan denne damernas riddare på det sättet får se omkring sig.

Hur skulle Hierta ha röstat om han levat nu? Det är kanske bäst att slippa besvara frågan, man får nöja sig med att uttrycka sin glädje över att riksdagsvalet äntligen är över. Som vanligt har det resulterat i att alla partier äro nöjda — med sig själva. Trots sin skenbara prosa har valfejden givit skalderna sysselsättning och för att inte vara sämre än andra har Iduns lilla versnickeri hyvlat till två nätta poem. Det ena bär den respektlösa titeln *L i g g h o n a n* och lyder som följer:

Du ligger snällt, du liberala höna
och kläcker sossars kycklingstropp.
Till tack man kommer dig att löna
på välkänt sätt: du ätes opp!

Hemsnickaren som tydligen inte har förtroende för det liberala samgåendet med sossarna har också ett horn i sidan till Kilbom som efter mönster av Kellgrens dikt *Dumboms leverne* blivit smädad i följande strofer:

KILBOMS LEVERNE.

Go vänner! Lånen mig Ert öra
till Kalle Kilboms leverne:
om ej det ledsnar Er att höra
så tör det roa Er kanske.

Han föddes uti kull'n den sista
och var Sven Duva ganska lik
men kom till Moskvas kassakista
och se! Han blev på gåvor rik.

I Ryssland — om han inte ljuger —
för alla ordnat är så gott
att där man städse lever flott
ifall man matsäck har som duger.

Fast England rysk finansplan hånar
tror Kilbom den så god som guld.
Den lyder så: ju mer man lånar
dess mindre kommer man i skuld.

I riksdan var han älskare
av gorm och polemikens hetta
ty, sade han, och det med rätta,
ju simplare, ju lättare.

Att tala fritt och dito tänka
är A och O på jordens rund.
Den rätten må man Höglund skänka
om blott han ständigt håller mund.

Med Kilbom är det på det viset:
han vill de borgerligas väl
och ge dem skjuts med kropp och själ
så fort han kan till paradiset.

Som valmakare han gav sig ut
men lyckan snöpligt honom rappa'.
Dä' klart att följden blev en stut
när man en oxe haft till pappa.

Valstriderna äro som sagt slut men i

Mitt självporträtt.

Daniel Fallström.

Foto av skalden från 1883.

När jag var ung stod helåret ljusst och yvigt kring mitt huvud som en helgongloria. Nu har glorian bleknat betydligt — den har t. o. m. gränat. Mina ryttarmustacher ha däremot växt. I detta ligger något symboliskt. I min ungdom var jag en svärmare som tillbad kvinnan som en ljuv och helig varelse — *noli me tangere*, stod det på den oskulds-vita pannan och djupt inne i de stjärntindrande ögonen. Men mustacherna växte. Och från att ha betraktat kvinnan ovan ifrån började jag betrakta henne nerifrån allt så med djärvare ögon. Därav följde också en revolution i mitt inre. Och fram trädde ungefär den man jag nu är: en människa behäftad med fel och svagheter — det känner förresten mina herrar manuskriptbjörnar till — men som i alla fall har uppbevarat en smula av den ungdomens *Promethevseld* som gör att man vågar sjunga ut och oförtäckt säga sin mening. Ärlighet varar längst, det är min devis i livet — icke minst som teaterkritiker.

För övrigt har jag varit vad man brukar kalla ett världens barn. Jag har älskat gammalt vin och unga kvinnor, god mat och gnistrande humör. Kanske har jag tagit livet litet för mycket som fest och icke med nog allvar. Men jag tror att de som ta det omvänt inte äro så lyckliga som jag. En dosis sorglöshet måste ingå i levnadsregimen om vi inte skola finna det hela alltför tröst.

Trofäst har jag varit och trofasthet har jag också vunnit — icke minst av den som känner mig bäst: min glada goda hustru. Har hon under alla dessa år kunnat överse med mina fel och brister och hållit av mig sådan jag i all min skröplighet är då tror jag också på Guds och mina vänners förlåtelse.

Mina fiender med öppet visir, fruktar jag icke.

Daniel Fallström

Dalarna råder krigstillstånd och förresten slåss det på andra platsör också, exempelvis i Epidemisjukhuset där utnämningen av överläkare lössläppt avundsjukans elakartade bakterie. Och av föregående erfarenheter att döma drar det sin rundliga tid innan denna fula bacill blir inkapslad och för tillfället oskadliggjord. Tacka vet jag den gamla goda tiden. Den stiftar man en angenäm bekantskap med i en förträfflig nyutgiven bok som heter *Lidingöliv* i gamla dar. Det arbetet bör läsas av alla som roas att se hur de levde dessa som vi nu se stela och styva och med väldiga krinoliner eller i pampiga skarpskytteuniformer på 50-talets fotografikort. Kostföretare var man inte på den tiden tvärtom försåg man sig rätt så glupskt. Vid ett korvkalas hos den dåtida herren till Gåshaga föråt sig en av gästerna så grundligt att han måste söka bot genom att låta rulla sig på isen. Sådana scener slipper man förmodligen vid våra dagars *Lidingöfester*. Likaså är det mera ovanligt att det tillgår vid begravingar så som när skådespelaren Sevelin engång roade begravningsgästerna med att göra konster med tallrikar o. a. Det låter nästan lika hädiskt som då man hör att en sommarvilla vid Islinge fått till balkong en kasserad predikstol. Men anars var man inte sinnad att gäckas med de heliga tingen utan levde i tukt och Herrans förmaning. Och en på sin tid känd »*Lidingökung*» Lindbom gick på söndagen ej bara själv till kyrkan utan befallde även dit sina 40 drängar. Den som hörsammade söndagsbudet fick en sup men den som uteblivit trakterades med en örfil.

Ni skall förresten läsa boken själv, den vimlar av roande tidstyper. Där möter man t. ex. spannmåls-, minut- och viktualiehandlanden Johan Wedberg och hans bod vid Storgatan som inte just liknade en av de modärna eleganta specerimagasinen på Östermalm. Finnstövlar och notslingor hängde ned från taket, kunder från landsbygden undfägnades med cigarrer och dricka. Detta förvarades i en väldig trästänka och dracks direkt ur pipen som också var blank av den myckna nötningen. Ibland tittade en tam råtta fram och satte sig lugnt att förtära varjehanda smulor. En billig artikel för fattigt folk var s. k. skrapsmör som dagligen hopsamlades på disken efter bodens stängning. För borgad vara lämnades panter av skilda slag såsom husgeråd och klädespersedlar. I sådana pantsatta och förverkade plagg fick enda sonen tidvis gå klädd. Och ändå var pappan ordförande för viktualiehandlarsocieteten samt tillika stadsmajor.

Lyckliga tid! suckar nutidsmänniskan då hon läser om dessa flydda dagar när livet föreföll vara så föga tillkrånglat och då man umgicks med sin nästa under enklare och samtidigt gemytligare former än nu. Så tycks det åtminstone. Men man kan aldrig vara säker. Det är bäst att vara en smula skeptisk. Alla gamla skrovliga berg bli ju så vackert blåa på avstånd.

CELESTIN.

NYTT SVENSKT
MATSILVER
VASAMODELLEN
Tillverkare: GULDSMEDS AKTIEBOLAGET I STOCKHOLM
Säljes i varje förstklassig juvelerareaffär.

Prinsessan som barnsköterska.

Ett besök hos prinsessan Helena av Danmark.

Fr. vänster: Prinsessan Helena med två av sina skyddslingar. — Från barnhemmets trädgård. — I ovalen: Prinsessan Helena.

PRINS HARALD OCH HANS GEMÅL äro båda kända och avhållna bland köpenhamnarna, vilka i hög grad sympatisera med det tämligen borgerliga liv, som karakteriserar »det lilla hovet vid Frederiksgade». Både prinsen och prinsessan söka gärna komma i kontakt med huvudstadens befolkning. Prins Harald är känd bland annat för sina hippologiska intressen, och prinsessan Helena, som själv är lycklig moder till tre små prinsessor, vilka gå i fröken Jespersens skola på Österbro, och två små prinsar, har alltid varit mycket barnkär.

Ur detta hennes varma intresse uppstod för tio år sedan en önskan att själv skapa ett barnhem baserat på moderna principer.

Med sin kända energi anskaffade prinsessan personligen de betydande medel som behövdes, och den 8 september 1923 invigdes prinsessan Helenas barnhem »Danmark» ute vid Rosasvej i Ordrup. Det blev genast av alla betecknat som en mönsteranstalt.

För att av prinsessans egen mun få höra litet om detta vackra företag, infann jag mig häromdagen i »Lantgreven av Hessens palats» vid Bredgade, hörnet av Fredriks-gade, där prinsparet bebor första och en del av andra våningen med utsikt över Marmorkirkens pompösa fasad, och grannar eller så gott som grannar, till Amalienborg.

Jag råkar prinsparet i det vackra, höga mottagningsrummet, en förnäm interiör med många konst saker och tavlor — allt sådant som kan skapa trevnad i ett hem.

Prinsessan Helena, som aldrig är sysslös lär efter vad det berättas, vara mycket skicklig i konstbroderi och prinsessans rum bära prägel härav.

»Här ser ni alla mina kära skyddslingar!» säger prinsessan och visar mig ett stort album fullt av fotografier från barnhemmet. Samtliga bilder ha tagits av prinsessan egenhändigt, hon är tydligen en mycket intresserad amatörfotograf.

Iduns Köpenhamnskorrespondent har besökt den populära prinsessan Helena, som, understödd av sin gemål prins Harald, — bror till vår prinsessa Ingeborg, — har satt sig i spetsen för ett stort modernt barnhem vid Köpenhamn och här med beundransvärd energi genomfört sina idéer om att hjälpa ensamma, olyckliga mödrar. Prinsessan, som just har firat sitt barnhems första födelsedag, berättar här ett och annat om sina små skyddslingar, som älska henne över all beskrivning.

På min fråga hur barnhemmets första år har förflutit svarar prinsessan:

»Över all förväntan bra. Vi ha ju plats till 48 små och de trivas alla väl. Jag reser vanligen själv ut och ser till mina små fosterbarn var morgon. Visserligen äro tiderna nu osäkra och naturligtvis behöver en institution som denna alltid förbättringar av olika slag, men vi kunna i alla fall inte beklaga oss. Om jag innan hemmet blev till kunnat få välvilliga människor att i handling visa sitt intresse för saken, så skall det väl också lyckas i framtiden. Ty inkomster behövas alltid» tillägger prinsessan med ett leende. »Just nu förbereda vi en stor fest på Wivel och de medel som inflyta skola tillfalla hemmet.»

Prins Harald som är ordförande i barnhemmets styrelse fullständigar sin gemåls uttalanden med några intressanta detaljer.

Kvartalsprenumeranter!

Det är ännu tid att förnya kvartalsprenumerationen!

Fröken Heramb är barnhemmet »Danmarks» föreståndarinna, och under henne stå fyra fast anställda sköterskor, dessutom kassör etc.

Enligt sakens natur är det övervägande utomäktenskapliga barn som upptagas, sådana vilkas mor kanske är olyckligt ställd. Man har i hemmet två kategorier av barn:

1) Sådana, vilkas mor följa med och genom sitt arbete i hemmet bidraga till barnets underhåll; dessutom lämnar barnets far sitt bestämda månatliga bidrag.

2) Skyddslingar till vilkas underhåll både fader och moder bidraga med pengar.

Vad den första kategorien av barn angår är det tydligtvis en stor fördel att modern dagligen har tillfälle att se och pyssla om sitt barn. Det är ett intressant experiment som här, veterligt för första gången, praktiserats inom ramen av ett barnhem.

Tydligen skulle det aldrig gå att upptaga de små barnen alldeles gratis. En sådan sakens ordning skulle innebära konsekvenser, som låge fjärran från det mål hemmets varmhjärtade beskyddarinna haft för ögonen, då hon realiserade sin idé.

Prinsessan blir för övrigt icke trött på att berätta om hur många fäder och mödrar, som varje söndag komma ut för att se till sina barn. »Gud give lycka och fred», står det över ingången till hemmet. Och dessa vackra ord kunna nog mana till eftertanke.

Prinsessan Helena, som har funnit ett nytt fosterland i Danmark — hon är född i Grekland — har med sitt barnhem, vilket äger hela hennes hjärta, knutit ett fast band mellan sig och det danska folket. Av allt vad prinsessan berättar mig framgår hur starkt denna sak upptager henne och hur mycken uppriktigt glädje hon erfar, när den har framgång.

V. S.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

"O N D A S A G O R".

PÅR LAGERKVISTS SENASTE BOK. FÖR IDUN AV TOR HEDBERG.

PÅR LAGERKVIST HAR REDAN EN ganska omfattande och växlande produktion bakom sig, och denna produktion har givit honom en plats för sig i de unga författarnes led, platsen såsom en av den nya litteraturens originellaste begåvningar och djärvaste pionärer. Originell trots det lärjungeskap till Strindberg, som tydligast framträder i hans dramatik och som han för övrigt själv icke blott erkänt utan bestämt framhållit. Närmast är det de Strindbergska kammarspelen, vilkas teknik och egendomliga blandning av mystik och naturalism influerat honom.

Mystiken mera än naturalismen. Lagerkvists författaringen har en metafysisk läggning, men det är en pessimistisk metafysik, liksom naturfolkens byggd på skräck och vidskepelse, och liksom deras uppbyggd av ett material direkt lånat från det jordiska. Om man vill kan man här se en litterär parallell till den primitiva konstens inverkan på den moderna, närmast då den s. k. expressionismen. Hans dramer äro synnerligen döda och förgångelse, synnerligen nästan mer än dramer; det visuella spelar i dem en avgörande roll, nästan som i filmen, och dialogen är ytterst knapp, ett slags deviser till tavlorna, icke alltid så sinnrika, som de vilja vara, och gärna verkande med upprepningens hypnotiska makt. Naturalismen framträder i det sätt, varpå dessa syner av evighet eller förgångelse — begreppen äro nästan synonyma — äro uppbyggda av ett icke blott reellt utan rent banalt, vardagligt material. Evigheten är fördömelse och fördömelse är en oändlig upprepning av livets banalitet och meningslöshet. Bilderna kunna verka puerila ibland, men de kunna även få en fascinerande styrka, som bränner sig in i minnet och lämnar efter sig skräcken av en mardröm. De kunna även få en stor symbolisk skönhet. Bilden av det döda barnet, som irrar kring i evighetens mörker med ett slocknande ljus i sina händer är oförgätligt.

Det egendomliga är att detta resonemang kan vändas helt om. Man kan även säga — och det är kanske riktigare — att metafysiken hos Lagerkvist endast är ett uttryck för hans hat mot livets hemska banalitet. Det är för att riktigt åskådliggöra dess hemska som han ger det evighetens bestämning. Skräcken för det okända och hatet till det alltför kända äro ränning och inslag i hans diktväv.

Genom omständigheternas makt har jag hittills i främsta rummet lärt känna honom som dramatiker och med all respekt för begåvningen har jag dock icke personligen haft mycken sympati för den art av sensationell och maniererad scenkonst, som han på sitt personliga sätt representerar. I några dikter har jag dock funnit en enklare, djupare, varmare ton, en mycket ren och försvunnen ton, och i den lilla prosasamlingen han nu utsänt, har han, synes det mig, definitivt intagit en rangplats bland våra yngre diktare. Det är mycket sällan man finner en så klar och sober ordets konst, som så hushållar med sina medel och når så långt med litet. Han tål till och med att jämföras med Hjalmar Söder-

berg; det är samma koncentration och träffsäkerhet, samma epigrammatiska fyndighet, samma mönstergilla satsbyggnad: men i stället för den försåtliga ironien en underton av skärande bitterhet. Det är en fullt personlig litterär fysionomi, som här möter och några av de korta historietterna kunna utan tvekan betecknas som mästerverk.

Titeln: »Onda sagor» täcker icke fullt bokens innehåll — det finns ett par sagor, som till och med kunna betecknas som snälla — och om formuleringen stundom är ond är dock tanken alltid strängt och obevekligt moralisk. Men »onda» får här fattas i sam-

Stjärnklart.

*Gyllenlövet's mjuka driva
glänser ömsom röd och skär,
månens runda diskusskiva
kastar ur på himlens sfär,
och som spjut från gudahänder
slungas stjärnor då och då
ned mot aftontysta stränder
genom eterns dunkla blå.*

*Sätt dig stilla ned och blicka
upp mot rymdens vita ljus.
Månens blanka mässingsbricka
gör sin rond i himlens hus.
Vintergatans matta strimma
är en rännarbanas band,
fäst i aftondisets dimma
och i gryningstöcknets brand.*

*Ser Du månens smörranunkel,
hur den prunkar mot det blå?
Kanske tättnar nattens dunkel,
om den plockas å propos!
Gyllenlövet's mjuka driva
glänser ömsom röd och skär,
unga gudar le och skriva
vid mitt hjärtas sekretär.*

*Månens violetta skimmer
sköljer sakt om Din kind,
glittrar till i sandens glimmer
för en brittmässomarsvind.
Gyllenlövet's mjuka driva
glänser ömsom röd och skär,
trädgårdsbordets våta skiva
speglar himlens fackelhär.*

ERIK AHRÉN.

Damernas A. B. C.

Anna Hierta professorska
med sin man i luntor forska'.

Från någon glad studenttillställning kommer man ihåg detta vanvördiga rim som ingick såsom rad i en ABC-bok ägnad åt bekanta personligheter från högskolor och vittra sällskap. Skämtsamma ABC-rim ha gjorts många men nu tänkte vi vädja till våra läsarinners förmåga att åstadkomma ett som utslutande är ägnat åt damerna. Det bör vara skrivet med gott humör och gärna med litet peppar och salt som krydda. Skulle det så vara att några av bokstäverna skulle visa sig särskilt kinkiga så går det ju an att hoppa över dem, ehuruval det nog med god vilja kan bli rim på både X och Z. Vad sägs t. ex. om detta.

Zellmans Tollie,
hon är "jolly"
har av gott humör ett kolly.

Som skaldelön för bästa ABC-rimmen utlovas ett pris av 25 kronor. Pristävlingens förslagen skola inom fjorton dagar från numrets datum vara redaktionen tillhanda.

ma betydelse som i förbindelsen: »onda drömmar». Bilderna bära också ofta drömmens skepnad, men det är ett klart och skarpt intellekt som i dess fantastiska form inlägger en kärna av harm, straffdom och satir.

De kortaste och kanske yppersta av sagorna kunna nästan betecknas som epigram; den starkt koncentrerade skildringen förbereder blott och löper ut i en slutreplik — här märks dramatiken — som överraskande och intensivt ger det andliga innehållet. Har manne krigets meningslöshet någonsin fått ett mera träffande och skärande uttryck än i »De vördade benen».

Det spökar på slagfältet, — det sprider sig ett rykte att de döda stiger upp ur sina gravar, gå över gränsen och fraternisera med varandra. En kommission sändes ut för att undersöka saken. Den finner ryktet bekräftat och tar de dödas vålnader i sträng upptuktelse. »Men de fallna hjältarne sågo förundrade på kommissionen:

»Visst hatar vi varandra så som någonsin förr. Vi bara byter ben, det är ingen ordning i det här.»

Eller kärlekens meningslöshet i »Mötet», historien om de båda, som gå med en älskad bild i sitt hjärta och söka dess motsvarighet i livet. Slutligen mötas de, skyn-da lycksaliga mot varandra och han tar hennes hand. Men stum och bedrövad drar hon handen tillbaka och viskar:

»Det är ju inte du.»

Eller äktenskapsbrottets burleska tragik i historien om de båda älskande, som då de skulle ut och supera råkade komma ända ner i helvetet, och där vid supén passades upp av en självspilling, som befanns vara hennes äkta man.

Eller sensationslystnadens idioti i historien om mannen, som för en halv million förband sig att stå på huvudet på kyrkspiran och så falla ned och slå ihjäl sig. Han firades som en hjälte, men efter slutat skådespel gick publiken ändå missnöjd hem. Var det så mycket med det hela? Var det verkligen värt så mycket pengar?

Av något annat karaktär är inlednings-sagan: »Far och jag», vackert berättad och i det i natten framrusande spöktåget givande en symbol för den livsskräck, med vilken sonen, det unga släktet, går ut i livet. Väl att märka dock att detta unga släkte icke är den nu myndiga generationen. Likaså »Frälsar Johan», på ett övertygande sätt skildrande en inbillad »Frälsares» maniakaliska psykologi, och Källarvånningen», som med varm och osökt medkänsla tolkar en krymplings glädje över tillvaron och förnöjsamhet med sin lott. Dessa historier beteckna en strävan att övervinna livets banalitet genom att ödmjukt tillägna sig dess fördolda värden.

I »Fröken Sommarmorgon» slutligen markerar författaren ofrivilligt den gräns, varöver denna ödmjuka godhet icke får gå, om den icke själv skall bli banal.

I Orttedberg

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS! NAMNET - EASTMAN KODAK COMP. - PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRANKALLNING OCH KOPIERING SÅST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

E F T E R R I D Å F A L L E T

HÖSTENS VIOLINER SPELA! DET är hot och varsel om kommande olyckor i melodin, det susar av vida stepper och kvider om ett hjärtas ensamma kamp i en liten rysk småstad med gräl och vodka, kärlek och sensualism. Där är Dimitrij Ivanovitj Lavrov, den halvblinde advokaten, som tror på sin hustru medan hon bedrar honom med en yrkesbroder. Där är det anonyma brevet, som väcker mannens misstankar och hotar spränga äktenskapet så att Varvara måste finna på en plan att rädda spillrorna av den lilla lycka, som ännu kan återstå. Där är Vjera, fosterdottern, knappt mer än ett barn, som hon utser till redskap för att frälsa sig själv och utan betänkande offerar. Och så inbillar hon mannen, att älskaren är kär i flickan. Höstens violiner spela! Adagion har övergått i vivace. Varvara och Viktor sitta på en bänk medan löven falla och ett sugande svärmod biter sig fast i sinnet. Skall hon lyckas övertala honom att gifta sig med Vjera? Han vill ej höra mer därom, tror bara att Varvara vill bli honom kvitt. Henne älskar han, allt annat i världen är för honom bara dimma. Hon ber och bönfaller och när det inte hjälper, hotar hon slutligen att ta sitt eget liv. Han ger äntligen ett halvt löfte och de skiljas åt för att aldrig mer förenas annat än som två behärskade människor i vardagslivets triviala enahanda. Höstens violiner spela! Nu är tempot presto med ett stigande crescendo. Det är förlovningskalas hos Lavrov. Varvara själv spelar dansmusik för de unga, medan gubbarna dricka vodka och dunka kort. Men hon står inte ut längre, ty hon märker hur kärleken börjar spira hos Viktor. Hon anar att hon spelat ut sin roll och att hon fått en efterträderska, som med ungdomens rätt gör henne platsen stridig. Lidelsen för mannen blir i stället vild svartsjuka inför det unga parets växande lycka. Men hon vågar inte visa den, ty hon vet att om Dmitrij skulle ana något bleve detta hans död. Hon måste bita ihop tänderna och resignera under toryren. Och när gästerna äntligen gått tvingas hon ändå ljuga sig fri för makens återuppväckta misstankar. Höstens violiner spela! I ett döende ritardando flyter melodin mot sitt slut. Viktor och Vjera skola resa, kvar bli Lavrov och hans förgrämda hustru. Där ute faller snön, i det ombonade ryska hemmet brinner brasan. Men den kan inte tina upp isen, som förfrusit hennes hjärta. Hon har skrivit sin egen dom, hon måste fortsätta att leva sitt glädjefattiga liv. Av höstens violiner har blivit vinterns kalla final och ridån går ner över en bruten kvinna, som skövlut sin egen lycka.

Så är i korta drag innehållet av Ilja Surtsovs skådespel, som nu går på Dra-

maten. Det är typiskt ryskt och i nära släktskap med tjechovsk dramatik, enkelt och svärmodigt, musikaliskt, lyriskt och stämningmättat på samma gång. Handlingen är ej särskilt märkvärdig, ingenting försiggår, som inte behandlats många gånger förut i andra skådespel. Men alltsammans är äkta i sin gripande ödslighet och intensiva stämning; det är inte teater, utan ett stycke av vardagslivet självt, som flyttats in på scenen — en smula sentimentalt, om man så vill, men sant och genommänskligt. Därför griper det så mycket starkare än annat, som kan vara skickligare konstruerat men saknar det upplev-

denna Varvara är mer internationell än typisk rysk, men vad gör det när framställningen i övrigt är ett helgjutet mästerverk, som man minns med tacksamhet och beundran.

Även Jessie Wessels unga intagande flicka var ett gott prov på vad skådespelerkan förmår. Kanske inte så mycket i de första scenernas uppslupna yra som desto mer i fortsättningen när kärleken gör henne till kvinna. Misstänksamheten, oron, lyckan och sist avskedet från modern — allt gavs vackert, mjukt och rörande utan att för den skull hemfalla åt det sentimentala. På detta område har skådespelerkan tyd-

ligen sitt tacksammaste arbetsfält. Gösta Hillberg var en ömsint, kärleksfull äkta man med ett dämpat och sympatiskt spel, alltid värdat och alltid tillvaratagande rollens små finesser. Som älskaren hade slutligen Sven Bergvall också en lyckad afton. Det var något försynt och rörande i det sätt, på vilket han småningom gled över från den mogna kvinnans trollkrets av lidelse till Vjeras oskuldsfulla barnavärd med den första kyska kärlekens uppvaknande.

Med reservation för andra aktens schablon, var regi och uppsättning så pass stiltrogna man kan begära när det rör ett folk, som geografiskt sett ligger oss så nära men ändå är oss främmande. Måtte »Höstens violiner» ännu länge få spela för stockholmarna! De borde både ses och höras av alla, som sätta värde på god konst.

*

Från det ryska till det danska skådespelet är ett jättesteg — mycket, mycket längre än tuppfejätet över Nybroviken. I själva verket ligger ett helt hav emellan, vilket inte hindrar att Einar Christiansen ändå är en skicklig teaterman. Han vet precis vad som gör sig på scenen och efter denna norm lagar han till sin dramatik. Det blir således

renodlad teater där man förgäves lyssnar efter livets eget pulsslag. Konstruktionen breder ut sig på verklighetens bekostnad, de invecklade intrigerna kunna stundom spinna ut till den grad, att man alldeles tappat bort den enkla naturlighet, som till syvende og sist bör vara god teaters mål. »Charites porträtt» är en dylik produkt av utstuderad teknik och tillrättalagda scener, där man liksom har en förnimmelse av att författaren gått till verket med en hel arsenal av tekniskt vetande men lämnat hjärtat hemma. Därför saknar den förmågan att gripa. I vissa fall kan man också ställa sig tvivlande inför den psykologiska utvecklingen av personerna i skådespelet, men man sitter ändå och undrar hur det hela skall sluta. På Svenska Teatern fick den emellertid ett gott utförande, vilket väl i främsta rummet får räknas regissören, fru Brunius, till godo.

Hilda Borgström och Emil Hillberg i "Höstens violiner".

intensitet. Och när skådespelet dessutom fått ett så helgjutet utförande, som på Dramaten, blir kvällen till en upplevelse, värd att minnas.

Hilda Borgström har i denna pjäs tillfälle att visa, vilka oerhörda resurser hon i själva verket sitter inne med. Hennes Varvara är en skapelse av allra högsta rang: realistisk, äkta, gripande. Hon får fram det tragiska och ödesmärkta, det ömma och rörande, det vissnade och uppflammande och åter slocknande i rollen på ett sätt, som gör att alltsammans går rakt in i åskådarens hjärta. Man känner att det är en människa av kött och blod, som älskar och lider och slutligen dukar under för sin kärlek. Det uttrycksfulla ansiktet levde hela tiden och återspeglade alla kaotiska känslor, som rasa i en stackars söndersliten själ. Man skulle möjligen kunna invända att

HOS BORGMÄSTAREN I NORRKÖPING

PLATSEN: BORGMÄSTARENS i Norrköping vackra våning vid Norra Strömsgatan.

I den soliga salongen med utsikt över hamnen och lindallén utmed densamma välkomnas besökaren av borgmästarinnan Fanny Björkman, som berättar om sitt hem och sina intressen. »Mitt huvudintresse är hemmet och mina sju barn», säger borgmästarinnan leende och med den naturliga enkelhet och den äkta, fint kvinnliga mjukhet, som utstrålar från hennes personlighet och så väl harmonierar med miljön.

Borgmästarinnan är född i Stockholm och tillbragte där hela uppväxttiden. Hon är dotter till justitierådet Nils Claeson, åren 1898—1902 var chef för justitiedepartementet, och hans maka, född Helliday. Borgmästarinnan tillhör en ämbetsmannasläkt, liksom även den Björkmanska släkten utgöres av ämbetsmän sedan långt tillbaka i tiden.

Borgmästare G. A. Björkman, sedan 1911 borgmästare i Norrköping, är ledamot av riksdagens andra kammare och har under den gångna riksdagen och under valarbetet dokumenterat sig som en initiativkraftig och intresserad representant och framgångsrik talare.

Hemmet är en utsökt samling »sammanärvda» möbler, varibland märkas särskilt ett vackert Rörstrandsbord och en antik spegel, som ärvts av borgmästarinnans farmors far, justitierådet Nils Stråle af Ekna, vilken på sin tid ägde Rörstrand. I matsalen står en soffa, som varit i den Björk-

Borgmästareparet i sin salong.

manska släktens ägo sedan över 250 år. Denna soffa har sin särskilda historia. På den har nämligen en av Karl XII:s karoliner sovit sista natten, innan han drog ut i kriget. Han stupade i slaget vid Pultava 1709.

En mångfald intressanta familjeporätt i olja ge förövrigt en intim prägel åt flera av rummen.

Det Björkmanska hemmet präglas av den pietet för allt gammalt, som så väl hör ihop med den gamla ämbetsmannasläkten. Allt är vårdat med kärlek och omsorg, det utgör förebilden för ett äktsvenskt hem, där nästan varje sak har sin historia.

Trots att de båda makarna vuxit upp i Stockholm, där borgmästare Björkman då tjänstgjorde inom Svea hovrätt som fiskal, assessor och hovrättsråd, trivas de utmärkt

i Norrköping. »Jag tycker Östergötland är ett förtjusande landskap att bo i», försäkras borgmästarinnan.

Fastän hennes främsta intresse är hemmet, ägnar borgmästarinnan dock dessutom sitt arbete åt en mängd institutioner och föreningar »så långt tid och krafter räcka till», tillägger hon blygsamt. — Och att det verkligen nedlagts ett utomordentligt stort arbete och intresse, därom vittna att hon är medlem i styrelsen för Röda Korsets Norrköpingskrets, Mamre Konvalescenthem, Norrköpings Diakoniförening samt »Offerviljan», vilken förening borgmästarinnan varit med om att bilda. Den arbetar utslutande med tanke på de gamla, och varje jul utdelas till dem ett avsevärt belopp. Vidare Fredrika-Bremer-Förbundets Norrköpingskrets, där borgmästarinnan bekläder ordförandeposten i en kommitté, som anordnat föreläsningsserie i olika ämnen, »De blindas skyddsvänner», där hon även är ordförande, »Jultomtarna», m. fl.

Men främst är det dock hemmet, som ägnas borgmästarinnans omsorger. Med berättigad stolthet visade borgmästarinnan fotografier av sina fyra söner och tre döttrar. Två av sönerna avlade studentexamen vid 16 års ålder, en vid 15 år.

Har Norrköping i borgmästare Björkman en representativ och uppburn personlighet, vars oratoriska talang ofta tages i anspråk vid högtidliga tillfällen, så äger staden i borgmästarinnan en intresserad och dugande kvinna, som på olika områden, särskilt de humanitära, gör en god insats i samhällets liv.

A.

Debuten måste anses lyckad, och hädanefter får man kanske lika ofta se hennes namn ovanför rollistan som inuti densamma.

Styckets yttre symbol är ett porträtt av fru Charite. Det står på sitt staffli genom två akter men i tredje får man veta, att den livshungriga damen själv stuckit håll på duken och sedan kastat bitarna i Sundet. Hon är sedan länge varmt fästad vid målaren, men denne tar hennes vänskap alltför lättvindigt och för att hämnas, lockar hon honom hem till sig och blir sedan i tillfälle att skövla hans äktenskapliga lycka med den renhjärtade, Martabetonade Bodil. Det är porträttet, som står i vägen för en uppgörelse, ty Anker vägrar sälja tavlan fastän höga anbud visst inte saknas. Framför staffliet utspelas några rasande scener av svartsjuka, hustrun lämnar hemmet och fru Charite själv söker lyckan hos en annan man. Snart nog kommer hon emellertid tillbaka men då blir det i stället hon, som råkar ut för porträttets hämnd. Inom kort finner hon sig övergiven av alla och det enda som återstår för henne är att riva sönder mästerverket och därigenom återförena Anker och Bodil medan hon själv försvinner ut i det okända.

I huvudrollen briljerar Pauline Brunius.

Det fordras mycken skicklighet och rutin för att skyla det rent konstruktivt teatraliska i många av scenerna, men denna Charite gjordes så enkelt och okonstlat, att man trodde på figuren trots vissa psykologiskt tvivelaktiga jättesprång i utvecklingen. Man märkte att skådespelerskan med liv och lust

Iduns kvinnoklubb

har sin första sammankomst för sektion I onsdagen den 8 oktober och för sektion II onsdagen den 15 oktober, varvid grevinnan Astri Douglas kommer att hålla föredrag om moder och klädsömnad med mannekänguppvisning av ett urval från N. K:s nyinkomna höstmodeller. Nyanmälningar till Iduns kvinnoklubb mottagas å Iduns redaktion. Om ni är ensam och känner behov av sällskap och tankeutbyte, bli då medlem av Iduns kvinnoklubb. Ingen behöver dra sig för att komma ensam — värdinnor ta hand om alla och förmedla bekantskaper. Många angenäma och intressanta kvällar vänta medlemmarna i Iduns kvinnoklubb under den stundande vintern.

gått till sin uppgift. Det var en utpekulerad, raffinerad kvinnotyp med längtan efter lycka, med lidelse, ängslan, självövertinnelse och ensamhet. Särskilt i första akten visade skådespelerskan sin konst från den allra bästa sidan. Lika oförfalskat äkta var John Brunius i en biroll, som genom honom lyftes upp till första planet. Hans torroliga, gemytliga bildhuggare med cigarren i mun och det grovkorniga skämtet på läpparna kom som en frisk fläkt i allt det överdrivet tilltrasslade, och man tyckte endast det var synd att han inte hade mer att säga.

Som den förgrämda, olyckliga Bodil hade Renée Björling en på det hela taget lyckad kväll; det var bara i de starkaste momenten, som krafterna inte riktigt räckte till. Det samma kan sägas om Georg Funkquists målare; när skådespelaren blir mer varm i kläderna kommer nog det djupare greppet och det äktare tonfallet. Ingalill Söderman slutligen var en lagom slängig och munvig tjänsteande.

Regissören fick sin välförtjänta del av blomsterhyllningen. Som konstverk är emellertid »Charites porträtt» ej större än att dess separatutställning på Svenska Teatern väl knappast blir så vidare långvarig.

PEWE.

Mjölakens bästa näring i koncentrerad form — är

Eskilstuna MESOST

Läkareord: »Underlättar matsmältningen och är lindrigt avförande».

Klädes-foulé

Även för denna säsong kunna vi till samma låga pris erbjuda denna numera över hela landet populära foulévara i klädstyp, för oss speciellt tillverkad av finaste kangarnsull och med bästa beredning. Finnes i svart och ett fyrtiotal moderna färger. Obs! Enastående Reklampris Kr. 3:90 pr met. dubbel bredd.

BRUNKEBERGS

Manufakturmagasin

Brunkebergsg. 24, Sthlm.

Prover till påseende franco.

I ETT VITTE HEM PÅ 1800-TALET

EN KVÄLL HOS SKALDINNAN OCH — "MATMAMMAN" ANNA MARIA LENNGREN.

"Fru Lenngren — av de nio en!
Kors, äro vi ej nio re'n?
Det skall ej ske, att en gudinna
skall vika för en dödlig kvinna."
Så hördes svåra klagoljud
ibland de nio sånggudinnor.
"Vi be om ursäkt, minnets Gud!
hör samma tjänarinna!"

Men se'n Apollo tagit fram
fru Lenngrens sköna mästestycken,
och fäst och frågat deras tycken;
då halvt av tjusning, halvt av skam
de rodnade, tillbaka stego
och nego
och tego.

Choræus.

Åbo Tidning d. 2 aug. 1800.

Tidigt på förmiddagen hade en liten namnlös poet med ett för världen ännu namnlösare poem vandrat utanför det berömda huset, Beridarebangatan 31, där den av allt Sverge, slutligen också av Svenska Akademien hylade skaldinnan bodde.

Vår poet kom från landet och skälvde av fruktan och vördnad för den syn, som skulle möta honom, när han äntligen vågat sig över gården och uppför trappan. Inte trodde han precis, att den svenska Polyhymnia skulle visa sig för honom med lagerkrans på huvudet och skrivfjäders, hennes underbara trollspö, i handen, men att hennes apparition måste te sig överväldigande, var utom allt tvivel.

Äntligen tar han mod till sig och torkar sina redan förut oklanderliga skodon på det friska, doftande granriset nedanför trappan. Han tycker, att de breda, solida avsatserna äro en sviktande Jakobs steg.

Dörrlåset blänker emot honom som ett förgyllt ägg. Han vrider på det och kommer in i en rymlig tambur med hemvävda mattgångar. En ljuvlig lukt av stekt fågel kittlar hans näsa. Och han går blygsamt till den dörr, därifrån både matos och köksskrummel höras. Blygsamt knackar han på.

"Stig in", ropar en klar röst.

På tröskeln står han och fram till honom — inte från parnassen, utan direkt från spisen — kommer en fyllig matrona i ett stort, pryddigt, vitt förkläde. Hon frågar vänligt, men med en skälmskt förstående blick på pappersrullen, vem han söker.

"Fru assessorskan", säger han framt, ty nog kan väl en Apollos son djärvas ta sig ton mot en köksbjörn.

Ett vackert och mjukt leende från "köksbjörnen" och en blixtnur hennes strålände blå ögon besvara hans morska utrop.

"Min unge vän får då komma igen klockan sju i kväll", nickar hon, "nu skall assessorskan grädda munkar och inte poeter."

Förtrytelsens rodnad flammar på landsortsynglingens redan förut röda kinder, och han är nära att genmäla något, kryddat med den nypa attiska salt försynen bestått honom, då han hör en bastant piga ropa:

"Frun, skall jag sätta in punschbälarna."

"Frun"! Kommererådinnan! Poeten bleknar och ser fallfärdig ut.

Men Anna Maria Lenngren klappar honom moderligt på axeln och säger:

"Välkommen i kväll, men inbilla er inte, att ni får se mig med spenaten i håret*. Ert namn unge man?"

Han viskar det.

* Så kallade A. M. L. sin lagerkrans.

Här försätter författarinnan Elisabeth Kuyelenstierna-Wenster läsaren till en angenäm sällskapsafton hos 1800-talets svenska skaldinna, Anna Maria Lenngren, och ger en graciös och rolig bild av hur fru Lenngren delade sina gracer mellan de vittra sysselsättningarna och bestyren i köket.

"Nå, det får tangeras av Leopolds, Rosensteins och Choræus i kväll. Jag minns nu, att Franzén bett mig taga litet hand om er. Det gör jag bäst genom att låta er njuta mina vänners sällskap. Men — lämna dikterna hemma. Inte ens en nyvärt elegie smakar Leopold, när de satt sig till ett välförsett bord."

Poeten hade på fickan en lång och sirlig anbefallning från Franzén; i hela sin varelse hade han dessutom grönt hopp och glödande tillförsikt. Nu måste han dock bära bort allt detta obrukat, däremot hade han bekommit en mycket hedrande invitation till ett av Stockholms illustraste hus och för vem han mötte, berättade han:

"Jag skall till Lenngren i kväll. — — —"

Klockan hade slagit sex i Klara kyrktorn. Pendylen i kommerserådets röda förmak anpassar sig efter den stora kollegan och från det förgyllda pelarbordet klingar det sprött utöver rummet.

Betjänten Söderman, som alltid anlitas vid större högtidligheter, flyttar just in tebordet, i det blå förmaket, där svällande sidenfätöljer, och två taburetter på fönsterhallen belysas av de tända ljusen i kristallkronan.

Innan gästerna komma, gör fru Lenngren vid sin käre Carl Petters arm en rond genom

Återigen väntas en amerikansk filmhjärte till Stockholm. Denna gång är det den lilla JackieCoogan, som lär ha i tanke att komma hit. Såvida ryktet nu inte bara är en tom reklamblåsa. Det vore synd, ty stockholmarna brinna av otålighet att få titta på det lilla vidundret livslevande och krama om honom riktigt ordentligt. Men han blir kanske ihjälkramad, innan han hinner hit — det lär gå hett till i Paris, där han nu förevisas av sin beskäftige impressario och sina stolta föräldrar.

de vackra rummen. Att allt är skinande, dammfritt och putsat, vet hon, men det roar dem båda att se festglansen över sitt en gång så anspråkslösa hem. De hade sett boet förkovras och människors välvilja ökas. Onda och goda år hade de trofast delat i två decennier. Den lilla nygifta frun, som skrev i Stockholms-Posten, räknades nu till muserna och var en ståtlig, något fetlagd, snart femtioårig matrona.

Så småningom fyllas salen, förmaken och vardagsrummet av illustra personligheter och sorlet stiger muntert som ystra glädjekaskader omkring dess livgivande källa, värdinnan.

Där är krigsrådet Åhlström, sväger i huset och utgivare av "Musikaliskt tidsfördriv". Hans fru är så glad över att få heta krigsrådinna, att hon strålar över hela sin sidenklädda person, men visst är det en droppe malört i fröjdbägaren, att den vittra svägerskan ej vill gratulera henne. I kväll skall hon dock göra ett sista försök.

Med den tömda tekoppen i handen och det sista läckra småbrödet nedtuggat vänder hon sig till värdinnan:

"Nå, svägerskan kommer väl och besöker mig i mitt nya stånd", säger hon gemytligt.

Anna Marias blick glittrar av odygd.

"Kors", utbrister hon liksom förundrad, får jag fråga, kära Hedvig Charlotta, var är det beläget?"

Nu kommer förmiddagens lille tafatta poet, bugar och skrapar lantligt med foten. Han får ett soligt och gott moderligt löje till välkommen och ett rågat fat med kakor i handen.

Men om hon också räcker till för alla, kan ingen begära att få ha henne helt för sig. Än talar hon med en ung fru om hennes förstfödde, än med en annan om a la daube på anka, men hon förstår dock att få en extra stund för Franzénbeundraren, Choræus. Hon visar honom Kellgrens porträtt och målar i ord den käre, hädangångne vännens porträtt, och hon nämner till och med förtroligt sitt brev till Leopold i anledning av dikten: "Råd till min kära dotter."

Hon har satt sig inne i vardagsrummet, i ena hörnet av den långa soffan med kattundynorna och plötsligt läser hon oombedd, med sprittande livlighet upp introduktionsverserna till den kära dottern:

"Som en tärna fraiche och ny
från provinsen arriverad,
simpelt klädd — med solbränd hy,
menlös uppsyn, tät fichy,
fromt och sedigt educerad,
uti sällskap brydd och skräm,
hastigt första da'n lorgnerad
och den andra mer ej nämnd.

"Min tro är", bugar Choræus, "att den tärnan blir en parnassens immortell, som ni själva, min nådiga assessorska."

"Jag spörjer så föga efter odödlighet", säger Anna Maria, "men så mycket mer", tillägger hon skalkaktigt, "efter stundens heder som god värdinna. Pardonera därför, min flykt ut till salen. Rutström och Leopold soupirera säkert efter supén.

I salen ser värdinnan en gäst, som djärvt trängt sig in bland de andra. En kunglig sekter av det slag hon så ofta förlöjligat. Nu irrar han omkring och slår sina lovar runt skaldinnan, vilken snart har ett helt kotteri av vännerna vid sin sida.

(Forts. sid. 1003.)

Tomtens Bakpulver

s.k. jästmjöl

NUTIDA VÅRD OCH VANVÅRD

GÅNGNA TIDSPERIODER — VI skymta dem i en lång sträcka bort mot en grå urtids horisont — voro inom de olika konstområdena alstringskraftiga i en grad om vilken vi, som leva i de bullrande maskinernas tid, knappast kunna göra oss begrepp. Ha vi ej också utan undantag med en beundran, som gränsar till andakt, beskådat vad som från dessa tidiga perioder blivit kvar till våra sena dagar?

Och dock: så bländade av vad dessa perioder konstnärligt betytt, få vi aldrig bliva, att vi underlåta att hos dem finna ett fel, en uraktlåtenhet av rent måttlöst omfattning. De hade ej begrepp om, att ett av tid och vidriga öden skadat konstverk kunde återställas; inom deras erfarenhet låg ej att även ett illa hanterat sådant föremål äger högt konstvärde. Blev en av slottets gamla hantlebisser, en av kyrkans äldre skrudar »utgambal», som det heter i inventarierna, så fick den saklöst gå all världens väg. Låt oss minnas hur överintendenten Böttiger, vilken i vårt land begynte den stora gärningen att tillvarataga, från källare och vindar, dit de kastats undan, fick plocka tillsammans en rad av de förnämsta vävda tapeter (gobeliner), hur av dessa en av de allra dyrbaraste låg som matta i en drängstuga!

Det är överintendenten Böttigers nitiska och kraftiga ingripande gentemot sådana ting, som vi få tillskriva även den storartade verksamheten att återställa dem i ett ursprungligt skick.

Det är glädjande att få påvisa hur detta

Den kända textiltilläggsfröken Elisabeth Thorman fäster här läsarens uppmärksamhet på en viktig textiluppgift som under gångna tider varit mycket försummad: restaureringen av gamla skadade textilier.

intresse alltmera har vidgats. Gällde det främst de dyrbara vävnader, som i dagligt tal kallas gobeliner, och utsträcktes det snart till kyrkliga skrudar, så har senare en mera anspråkslös profankonsts skapelser även uppmärksamats. Och det är just ett restaureringsarbete av denna art, som givit anledning till nedanstående rader.

Bland dem, som gjort restaureringsarbeten, märkes Thyra Grafströms utomordentligt högtstående och välkända atelier i Stockholm, som just i år återställt en gammal Brüsseltapet i dess ursprungliga skick. Här kan man även få se en del andra föremål, vilka undergått samma kunniga och pietetsfulla omhändertagande. Det är gamla stolklädselar, en del av de bedårande kaschmirschalar, som voro så högt skattade för hundra år sedan, och slutligen en hel del av de gamla märkdukar, av vilka utan allt tvivel ett mycket avsevärt bestånd torde finnas i svenska hem, vilka under Thyra Grafströms skickliga brodösers händer botats från skador, hål och rispor.

Så välkända torde dessa märkdukar vara att här en beskrivning av dem är överflödigt. Sin tillvaro hade de tydligen räknat från 1700-

talets allra första år och fram mot 1860- och 70-talen. Varenda ung flicka sydde den tiden sin märkduk. Som material har tjänat en fin och gles vävnad i entränning, ofta i ylle, samt fina kulörta silken. I all sin anspråkslöshet voro dessa märkdukar en art minnestavlor, då en hel rad släktmedlemmars namn där syddes in mellan blommande kvistar, hjärtan, djur m. m.

I de flesta fall torde dessa ömtåliga broderier förefinnas i skadat skick. Själv kan man knappast återställa dem; så mycket mer glädjande bör det vara för deras ägare att få kännedom att en plats finns, dit de i detta syfte kunna sändas.

Ofta förekommande ägodelar i gamla hem är även kaschmirschalar, och ofta äro dessa stadda i ett bristningens skede. Är företaget att laga sådana förbundet med stor möda, då enbart att förvärva lämpligt material blir en svårighet, så åtager man sig även denna uppgift å Thyra Grafströms atelier.

Vad allt skulle vi ej äga bevarat till våra dagar, om ej fullständig vanvård hade drabbat gångna tiders nötta och bristande ting. Vilken förståelse och vilken fin värdesättning betyder ej vårt, de nu levandes, ställningstagande i detta fall? Gentemot långa seklers vanvård för första gången — vård!

ELISABETH THORMAN.

En minnesutställning över Charlotte Wahlström.

När Charlotte Wahlström gick bort, förlorade svensk konst en av sina allvarligaste och gedignaste konstvännen. Nu ha hennes kolleger velat hedra hennes minne och namn med en minnesutställning, som i förra veckan öppnades i Konsthuset i Stockholm. Det är en retrospektiv utställning, som ger en rik bild av Charlotte Wahlströms konstnärsskap. Man får se hennes produktion från de tidigaste tavlorna till de senare årens, där hon funnit sin egen stil — framförallt är det ljungbackarna vid havet och de blommande fruktträden, som Charlotte Wahlström älskar att fånga på sina dukar.

Charlotte Wahlström tilldelades under sin livstid flera utmärkelser. Den, som kanske mest glädde henne var dock Idunpriset, som svenska kvinnor år 1911 tilldelade henne i hennes egenskap av en av deras förnämsta representanter.

Överst t. v.: Motiv från Arild. —

T. h.: Snöslask — motiv från

Uppland. Nertill: Charlotte Wahl-

ström i sin atelier.

Skönhet

är kvinnans dyrbaraste egendom, förvalta den väl genom

Yema
hudcremetvål

AUX GALERIES LAFAYETTE

Billigaste priser och bästa kvalitet i hela Paris.

MODERNHETER FÖR SÄSONGEN. — BEGÄR VARA KATALOGER.

Riks 115 66
Norr 160 55

AGENTUREN

Birger Jarlsg. 29
STOCKHOLM

FRÅN IDUNS KATTUTSTÄLLNING

KATTOR, SOM BELÖNADES MED HEDERSPRIS.

VID IDUNS KATTUTSTÄLLNING Utdelades följande hederspris:

Grupp I (vit angora): Vippan, ägare fröken Anna Pihlström, Göteborg, kommitterades stora pris.

Grupp II (blå angora): Knatta, ägare fru Ruth Grill, Abbotnäs, Valla, tidningen Iduns hederspris, Måns, ägare Ruth Grill, "Kattvänners" pris, Budda, ägare fröken Maj von Hofsten, Stockholm, utställningens hederspris, Blue Bell och Mirabeau, ägare fru Elisabeth Salmonson, Djursholm, fru Valborg Larssons hederspris.

Grupp III (angora, annan färg): Fritzi, ägare tandläkare E. Fahlstedt, Stockholm, tidningen Iduns hederspris, Tusse, ägare fru Hilma Bäckvall, Stockholm, utställningens hederspris, Vitlock, ägare trädgårdsmästare A. Andersson, Djurgårdsbrunn, fröken Stina Rydbergs hederspris.

Grupp V (Sibirisk katt): Missan Yam, ägare fru

Louise Kiriline, Stockholm, utställningens hederspris.

Grupp VI (inhemsk katt): Zuzu, ägare med. kand.

K. E. Lagerkrans, Stockholm, tidningen Iduns hederspris.

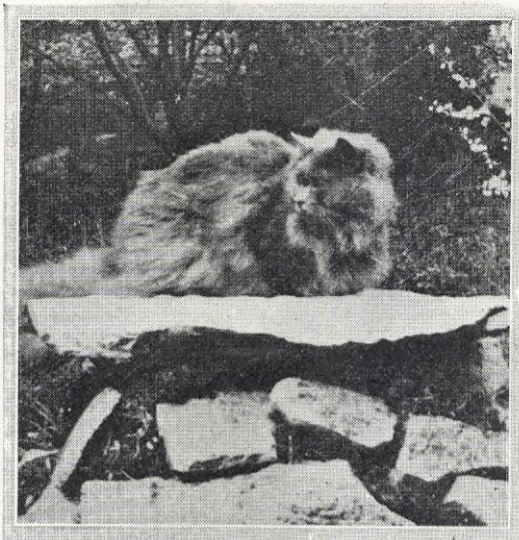
Grupp IX (pälsdjur): Miss, ägare äldare R. E. Styfberg, Experimentalfältet, utställningens hederspris, Rimtuss Siamson, ägare fröken Dagmar Dahlström, Stockholm, tidningen Iduns hederspris, Sussi, ägare fru Lotty Jönsson, Hjalmar Elgars bokhandels A. B:s hederspris.

Grupp X (kuriositetsklass): Kurre, ägare fröken L. Schér, kommitterades lilla pris för utställningens äldsta katt.

Dessutom utdelades fru Ruth Grills hederspris till intendenten Alarik Behm, Skansen, för framgångsrikt arbete för Svenska kattavelns höjande samt C. G. Hallbergs guldsmedsaktiebolags hederspris till fru Camilla Lewin för vacker grupp av katter (Lille-Britt, Mona Lisa, Nalle, Grälle och Björn).

Kattutställningen filmades även och visades förra veckan i Sv. Filmindustris revy. Här ett klipp ur filmen, som visar utställningens siamesiska katt med sin matte.

Budda, som var med på kattutställningen och fick ett hederspris.

Utställningens äldsta katt, Kurre, 16 år. Ett klipp ur filmen.

DICK ZETTERSTRÖM HAR VARIT PÅ KATTUTSTÄLLNINGEN

Vov -vov -vov vovvovvovvovv ouiiii-iiii-vov-vov-vov-vovv uiiiiiiii..... vov-vov-vov-vov-vov-vov.....

Översättning och bearbetning från originalspråket av Kar de Mumma.

— Jag har varit och sett på katter. Egentligen äro dessa djur mig synnerligen motbjudande, eftersom de alltid ställa till bråk med oss hundar. Jag vill dock inte helt och hållet skälla ut dem (detta var en vits), utan konstaterar att en del av dem voro ganska nätta att se på. Till min stora tillfredsställelse fann jag att de voro koplade, om man nu kan använda ett sådant uttryck även ifråga om katter. Självt är jag aldrig koplad, men min mamma som löper två gånger på året. Hade jag nu fått alla dessa katter över mig, så hade det ju blivit en ryslig katastrof. Detta var en vits till, dessutom en gammal sådan. Trots att det inte anses fint med vitsar i vår familj. Kanske har husbond rätt då han säger att jag är familjens svarta hund.

Jag har träffat många katter i min dar. Henning Bergers Zeppo är den lugnaste katt jag träffat. Hon fick nämligen lära sig till hund för att Henning Berger skulle få henne genom tullen då han reste till Sverige om somrarna.

En annan katt som jag träffat ägdes av innehavaren av Utö telefonstation. Frid över den kattens minne.

För att nu återgå till kattutställningen, så vill jag säga, att det inte alls passar att utställa katter. En katt skall sitta i spiselvrån hos äldre damer och springa tvärs över gatan för att ställa till trassel för vidsklepliga människor, men absolut inte ställas ut. Man utställer inte råttor och igelkottar. En hund är värd att se på genom sitt ståtliga utseende (se på mig), katten däremot har något lömskt och bakslugtt över sig. Vi hundar hålla oss dessutom mycket snyggare, vi ha inga sandlådor inne i vå-

ningarna, utan skrapa på tamburdörren då vi vilja ut och se på månskenet.

En del folk säga att katten är klokare än hunden, men då vill jag berätta historien om pipan. Den står i en tysk översättningsbok och Anna-Clara läste berättelsen högt häromdagen och bad sin bror översätta den åt henne. Han är mycket styv i språk.

En man hade en pudel (detta är husbonds stil), det var en helt vanlig pudel lika klok som alla andra. Mannen åkte tåg, tappade sin pipa, funderade en stund och kastade sedan sin pudel efter genom kupéfönstret. Vid nästa station steg mannen av — och se, där kom hunden med pipan i munnen, viftande på svansen. Sådan är historien. Friherre Carl Cederström, som rådde om min mamma, brukade be-

rätta den så, att pudeln hade lyckats hålla eld på pipan hela tiden, men det tror jag inte riktigt på.

Häromdagen hörde jag några äldre personer diskutera hundens och kattens förstånd. Någon sade att en engelsk vetenskapsman kommit underfund med att katten är vida förståndigare. Som exempel härpå hade han anfört att om en hund är koplad, så går katten och sätter sig lugnt strax bredvid och katten vet att inte hunden kan komma loss och precis hur långt koppellet är. Hunden däremot skäller och försöker på alla sätt nå katten, dock utan att lyckas.

Jag har själv varit med om samma historia och jag vet att hundens beteende inte är grundat på bristande förstånd, utan att det helt och hållet är en lynnssak. Man blir uppretad av att se den lilla baksluga katten sitta där och plira med ögonen. Blodet stiger en åt huvudet och man förlorar all den behärskning, som annars är utmärkande för en hund.

Som ett bevis på hur dum en katt kan vara vill jag berätta följande:

I en familj hade man en pudel och en katt. I början hade de ganska svårt att komma överens, men efter något år upphörde de att titta snett på varann och blevo de bästa vänner i världen. En dag då katten var ute, tog husbond sig för att klippa pudeln. Han klippte av alla tofsar och all ull med maskinsax, så att hunden blev slätrakad. Då katten kom tillbaka trodde han att det var en annan hund och gick genast till anfall. Så pass utvecklade sinnen har en katt.

Till sist ber jag få fråga om det kan anses nobelt att såsom katten, så fort man tittar på den, springa upp i ett träd? Vov, vov!

Dick Zetterström, redaktör Hasse Zetterströms hund.

DICK ZETTERSTRÖM.
Kennel von Karo.

Vid
Blodbrist
är

IDOZAN
ERKÄNT BÄSTA JÄRNMEDICIN

PLYSCHKAPPA BLIR ELEGANT
EFTER UPPÅNG-
NING HOS
ÖRGRYTE KEMISKA GÖTEBORG

SCENENS STJÄRNOR FRÅN FÖRR OCH NU

EN UTSTÄLLNING AV SKÅDESPELARPORTRÄTT.

VI LEVA I SCEN- OCH filmstjärnornas tidevarv. Inga världens stora äro större än de, vilkas verksamhet är förlagd till scenen eller filmateljén. De äro allas bortskämda kelbarn. Så se åtminstone vi vanliga döda det. Eller det är kanske den kungliga avundsjukan, som ser.

När därför teatertidningen Scenen firar sitt 10-årsjubileum med en utställning av teaterporträtt, så måste naturligtvis hela Stockholm gå och titta på den. Och den är värd det, ty den ger ett intressant bidrag till svensk teaterhistoria. Där finns porträtt av den svenska scenens konstnärer och konstnärinnor från forna tider och nu, kända porträtt och mindre kända porträtt, som letats fram ur gallerier, ateljéer, privatsamlingar och vindsskrubbar.

Den äldsta dyrgrïpen på utställningen är ett förnämt Breda-porträtt av en fransk skådespelerskan Jeanette Hus, som på 1700-talet satte piff på Stockholms skandalkrönika. M:me Hus var nämligen en något ostadig dam. Hon kom hit med en fransk teatertrupp, som var engagerad till Operan åren 1784—87, och var en av dess stjärnor, som med all säkerhet kunde fått en riktigt angenäm tid i den nordiska huvudstaden. Men m:me Hus hade hetare blod och större vyer än så. Hon älskade och älskades av en varmblodig ryss, för vilken hon ville överge både Stockholm och sin lysande teaterbana och bege sig till Ryssland. Hon begärde alltså sitt avsked,

Överst fr. v. m:me Hus av Breda och Repins porträtt av fru Skilondz. Under fr. v. akvarellporträtt av Christina Nilsson och Olga Björkegren-Fähræus av Rich. Bergh.

men fick nej. Ett fatalt streck i kärleksplanerna! Men den sköna fransyskan var icke rädlös — hon tog helt resolut sitt parti och flydde med sin älskade. Det så glansfullt började äventyret fick dock ett snöpligt slut. Parret spårades upp och m:me Hus tvingades återvända till sin plikt. Så gick det till på den tiden. Att madame sedan inte trivdes i Stockholm är helt förklarligt, allrahelst som händelsen gav uppslaget till en fars, benämnd »Rymmerskan» och enligt gissningar författad av själve Gustav III. Året därpå fick så m:me Hus sitt efterlängtrade avsked.

För att fortsätta i galleriet av scenens kvinnliga stjärnor på utställningen lägger man märke till några Jenny Lind och Emelie Höggvist-porträtt samt en rolig akvarell av berömda sångerskor och skådespelerskor på 1800-talet, där Christina Nilsson intar den blomsterprydda hedersplatsen. Av den beundrade skådespelerskan Olga Björkegren, som endast alltför tidigt drog sig tillbaka från teatern, finnas två porträtt, Richard Berghs kända målning och en mindre bekant av Ernst Josephson.

Men även nutidens publikgunstlingar finnas rikt företrädda. Ja, så rikt att Tollie Zellmans dotter till och med är representerad med två porträtt. Att fru Andrejewa Skilondz finns i lika många upplagor förvånar däremot icke, men gläder en desto mera, ty det är två färgglada, blixtrande porträtt av den store ryske målaren Repin.

TEATERN BÖR GE GOD OCH FOSTRANDE KONST

UTTALANDE AV SKÅDESPELERSKAN FRU SIGNE KOLTHOFF.

IDUNS REDAKTION HADE FÖR NÅGON tid sedan vänligheten tillstålla mig en förfrågan, vilken repertoar jag helst skulle vilja se på våra scener.

I mitt svar, som tyvärr kom Eder för sent till handa för att inflyta tillsammans med övriga bidrag i enquëten, uttalade jag som min personliga uppfattning, att såväl publiken, som skådespelarekåren nog längtade efter skådespel av företrädesvis romantisk läggning, samt klassiska dramer.

Ni har anmodat mig närmare motivera denna uppfattning och jag vill försöka det så gott jag kan.

Jag utgår då från den omständigheten, att yttringarna inom konstens olika områden ofta äro en reaktion mot något föregående, som gått till överdrift. Kristiden gjorde oss ytligare och mera nöjeslystna. Vi blevo vana vid stora rubriker och starka sensationer och teatern fick rätta sig efter

Fru Signe Kolthoff framhåller här — i ett enquëte-svar till Idun — att teatern borde låta de klassiska dramerna och romantiska skådespelen komma fram i större utsträckning än hittills.

önsknïngarna hos publiken, som i en teater-afton mera såg ett angenämt fördrivande av tiden, än ett tillfredsställande av ett djupgående konstnärligt intresse.

Vissa tecken tyda på, att en reaktion mot detta förhållande eller missförhållande är i antågande. Jag vill som exempel framhålla det stora intresse, varmed Othello, Älska och Mors rival mottogos av såväl kritik som publik under föregående vårsång på Dramatiska Teatern. Likaså Hamlet på Svenska Teatern.

För min ringa del skulle jag alltså vilja

hålla före, att teatern nu i större utsträckning än hittills borde låta de klassiska dramerna och romantiska skådespelen komma fram. Givetvis utan att därför åsidosätta intresset för god modern konst, framför allt den inhemska. Man svarar kanske, att den senare är både tunn och tunnsådd, men om den uppmuntras kommer den säkert att blomma rikare.

Tyvärr synes det ju emellertid förhålla sig så, att god konst är dålig affär och vice versa. Hur det problemet skall lösas är jag ej kompetent att bedöma. Kanske publiken så småningom infriar mina förhoppningar och gör god teater till god affär.

Mina synpunkter ovan äro i varje fall dikterade av min varma önskan, att teatern måtte få komma till sin rätt, få tillfälle att ge vad den kan av god och fostrande konst.

Signe Kolthoff.

KONSTFLITENS MÖBLER, MÖBELTYGER, GARDINER och MATTOR

skänka hemtrevnad.

KONSTFLITEN, G:la Högskolan, Göteborg.

5:—

Ett gediget och billigt praktverk Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.

Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:—

EN HYLLNING TILL MOR

VAD CARL LARSSONS BARN SÄGA OM MOR KARIN.

Lisbeth tvättas av mor Karin och blir avritad av sin pappa.

Hur Carl Larsson i ungdomen drömde sig den kommande barnskaran, där alla flickorna liknade honom och alla pojkarna fru Karin.

Ingen känner mor såsom hennes barn och ingen kan tacka henne som de. Hela Sverige känner Carl Larssons Karin genom hennes man — här hylla hennes barn mor Karin till 65-års-dagen den 3 oktober och vi få höra vad de, på Iduns förfrågan, säga om "den bästa mor i världen."

Brita.

Herr Redaktör!

»Min mor är naturligtvis den bästa i hela världen. Alla goda gudar hava skänkt henne sin bästa gåva, och med hjälp av dessa låter hon all sin godhet och kärlek utstråla både mot oss, som stå henne nära, och även andra.

Esbjörn L-son Hytte.

Greifswald, sept. 1924.

Vore det inte så hopplöst omöjligt, så skulle jag med händer och fötter försöka att bli just som mor, för hon är det underbaraste och klokaste och ljuvligaste väsen jag vet. Vad hon varit för far och

hans konst och för oss alla ungar är ett storverk. Det allra märkvärdigaste är, att hon inte spricker av högfärd över sin överlägsenhet i allt — utan går omkring och låtsas, som om hon vore en vanlig liten människa.

Brita Friederich.

Köpenhamn sept. 1924.

Den som ej är konstnär kan omöjligt i bild skildra det vackra han ser och är han poet kan han det ej heller i ord — hur skall då jag kunna skildra något så underbart som mor. Den musik jag tycker mig förnimma i hennes närhet — kan ingen förstå vad det är — hennes väsen?! Det lugn man känner hos henne — jag

är minsann ännu varken spök- eller människorädd när mor är med. I somras låg mor och min unge »Lill-Kersti» och jag på härbret och det var härligt — men hu, vad jag skulle varit rädd att ligga där utan »mams». Det kändes precis som när man var liten och hade drömt något hemskt och tog sin kudde under armen och gick till mor: »Får jag ligga litet hos dig?» Alltid samma kära »ja, hämta din kudde då» — »den har jag» — o kära vad det var gott!

Men hon är ej bara den allra käraste
(Forts. sid. 1004.)

SKOLGYMNASTIKEN KRITISERAS

»SLÄKTETS HELA KRAFT och intelligens är beroende av barnets fysiska välbefinnande», det är den första meningen i en liten bok, som för en tid sedan utgivits i Danmark. Författare är den kände danske gymnasten J. P. Müller, och han har sökt, att i detta sitt senaste häfte bland annat draga en del riktlinjer för modern skolgymnastik och modern rationell idrott.

J. P. Müller har aldrig varit älskad i Sverige. Man har i honom sett den store motståndaren till Ling och vad dansken kommit med, har därför alltid mötts av ett oblikt och hårt öde här i landet. Emellertid förändras allt med tiden, och då man nu kommit till insikt om, att det Lingska systemet icke är idealiskt, icke gärna kan vara det, då det är hundra år gammalt,

Några typiska gymnastiska rörelser enligt Müller. Observera de mjuka, böjda linjerna och den lediga fria hållningen. Rörelserna utföras i samband med lugn, metodisk andhämtning.

har man även på sina håll fått upp ögonen för Müllers förtjänster.

Müller är oppositionsmannen framför många andra, det bör man komma ihåg, när man läser honom, och man bör därför anlägga en viss försiktighet vid bedömandet av hans teser.

Idrottsrörelsens stora mål äro, säger Müller, först och främst att öppna folkets blick för betydelsen av kroppsrörelser och att därigenom få människor att inse nyttan av att öva idrott dagligt och rationellt. Härigenom kommer individens och samfundets hälsoliv att ökas, och på detta sätt stärkes även arbetskraften och viljan.

Ansvaret för detta vilar på två institutioner: skolan och idrottsföreningarna. Vad angår skolan, säger Müller, så har den

(Forts. sid. 1003.)

EKSTRÖMS VANILINSOCKER

IDUNS HANDARBETSSIDA

DOKTORINNAN AGNES SUTTHOFF KOMPONERAR IDUNS HANDARBETSMÖNSTER.

Iduns handarbetsavdelning presenterar i dag en gardin, komponerad av den kända textilkonstnärinnan fru Agnes Sutthoff. Detta är det första av de handarbeten, som fru Sutthoff lovat ställa till Iduns disposition i fortsättningen. Säkert skall fru Sutthoffs medarbetarskap i form av handarbeten, komponerade av henne och till vilka mönster kunna beordras genom Idun, av våra handarbetsintresserade läsarinor mottagas med glädje — fru Sutthoffs kompositioner äro kända för sin alltid goda smak, originalitet och enkelhet.

Gardin eller dörrhänge med mellanstycke passande till vardagsrum, matsal, herrum etc.

Mönster komponerat av Agnes Sutthoff.

Se bilden till höger.

Modellen, som består av 2 gardiner, 290 cm. långa och 80 cm. breda (färdiga) förenade med ett mellanstycke 70 cm. högt och 80 cm. långt är av mellanblått bomullstyg. Mönstret sytt med kontur- & knutsöm samt bottnar med trådsöm i svart och silvergrått garn.

Gardinen kan även göras i grått gles linne, då i så fall broderiet sys i grönt, blått, u rosa eller gredelint samt svart. Allt efter smak.

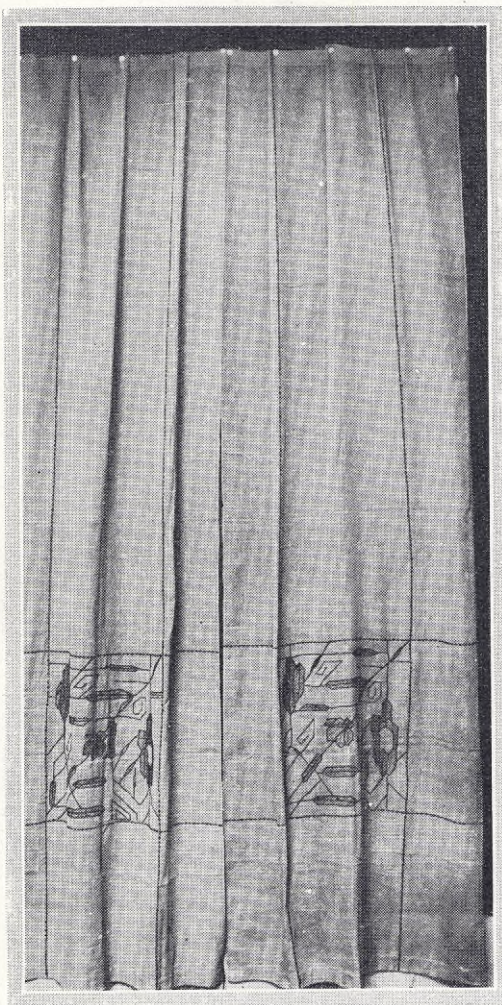
Priset å en luft gardin (antingen grått linne eller mellanblått bomullstyg) med tyg, garn, uppriktning och påbörjning är Kr. 30:—.

Rekvision sker genom Iduns Handarbetsavdelning, Stockholm. Varan sändes mot postförskott.

Ett lättstytt örngott.

Vi kanske nu på höstsidan behöva några nya örngott att lägga in i linneskåpet och ville vi ge några anvisningar om huru man på ett lätt, praktiskt och tygbesparande sätt kan sy ett dylikt.

Om vi beräkna kuddens storlek till 30 x 40 cm.

så behövs till örngottet en bit linne eller bomullstyg 73 cm. i längd och 45 cm. i bredd.

På kortsidorna göres en 2 cm. bred fäll och för att förenkla saken sy vi fast banden samtidigt med att vi sy ned sömmen på maskin. 2 eller 3 band 20 cm. långa, allt efter råd och lägenhet, på varje sida, mitt för varandra till att knyta ihop örngottet med.

Lägg sedan de båda sömmarna mot varandra på avvisidan och sy ihop örngottet på sidorna med en smal söm. Vänd örngottet på rätan och peta ut hörnen väl samt sy ned en 2 cm. bred söm från kanten räknat på 3 sidor; inte på den 4 sidan där banden sitta.

När då örngottet är färdigt, mäter det 34 x 44 cm. drygt och frånräknar man då den yttre kanten på 2 cm., så är platsen för själva kudden 30 x 40 cm., som ämnat var.

Örngott sydda på detta sätt bli mera smidiga än sydda på gamla metoden med dubbla fällar. De manglas och strykas lättare och hålla längre.

B. L.

"En god och vacker sak, som kan lysa upp mitt hem"

vill en läsarinna sy och ber om råd.

En duk i tvistsöm är förnäm och gedigen. Vill man ha något både enklare och gladare, så kan man kopiera ett Blekingehängkläde och lägga på bordet. Det blir av förträfflig verkan. En grann Allmogekudde (broderad) passar ypperligt i en stor mörk soffa. Malmö och Kristianstads Hemslojds-magasin ha säkert utmärkt goda råd att ge i detta fall. F. ö., varje Hemslojdsmagasin bör kunna ge goda förslag. Den s. k. "Gumkudden" på Handarbets Vänner är utmärkt och bör ej (uppritad och med garner) bli alltför dyr. — Alldeles utsökta bordlöpare i allmogestil finnas i Hemslojderna i Gävle och Karlskrona. — Bonader äro knappast en tillräddlig sak. Till det mångahanda, som en rumsinredning alltid betyder, behövas framför allt lugna väggar.

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

Är äktenskapet sådant?

Ung förlovad lycklig flicka skall inte alls bry sig om, huru andras äktenskap äro, utan endast tänka på, hur hon själv vill åstadkomma ett lyckligt samliv med sin fästman.

Människorna skapa själva sin lycka eller olycka. Två människor med vitt skilda intressen böra ju akta sig för att binda sig vid varandra. Förlovningsstunden kan omöjligt sätta Er in i ett äktenskaps många sidor.

Men det viktigaste, det som är *grundvalen*, det är att ni båda hysa ett tryggt förtroende för varandra. Uppstår det allra minsta misstroende mellan ett par makar, ja, då kan den största kärlek dö. Men det är inte äktenskapsfel, utan någon av Eder, kanske båda två ha ni förorsakat det.

Att älska, det kan man utan något som helst större uppoffring, men att *behålla kärleken oförändrad* i livets alla skiften, det är konst. Och här på hänger just orsaken till de många olyckliga äktenskapen och de lyckigas fätal.

Det är ofta de små situationerna som äro orsaken till söndring i makarnas förhållande. Man får lov att behärska sina sinnesstämningar så, att ingen disharmoni uppstår. I sin ensamhet må man rasa och tänka allt möjligt stygt och dumt, men låt inte Er man få några av dessa ord, ord, som skulle försäkra Eder båda lidande — efteråt.

Är det något Ni tänker på, som Er man sagt och Ni ej kan förstå, då skall Ni lugnt och vänligt tala med Eder man därom så att alla missförstånd bliva *omedelbart uppkärlade*. Låt dem ej ligga och gro och växa tills de bliva oöverstigliga hinder Er emellan! Ja, se där var det igen — *förtroendet*. Kära lilla kvinna, tänk på det, tänk på att Ni *alltid* skall gå till er make med *alla* Edra bekymmer, och inte till någon annan. Han kommer då att säkert bemöta Er likadant, och Ni skola finna att livet är något stort och underbart, när två människor,

som älska varandra få dagligen och stundligen vara hos varandra och leva sitt liv till slutet.

Glöm inte i Eder lycka, att en dag är det oäterkallerligt slut. Ingenting kan göras om. Glöm därför allt stygt och fult, som Ni ha inom Eder. Ingen människa är utan mörka sidor, men glöm dem för varandras skull! Låt endast det vackraste hos Eder få god jordmån och giv varandra glädjedagar och sol och kärlek. Livet är så kort. Varför då pina varandra med dumma påhitt om "rättigheter", eller "skyldigheter", "krav" och dylika saker. Giv endast och tag emot med tacksamhet allt Ni får, glädje som sorg.

Jag kan inte tänka mig, att Ni tror, att de äktenskap man får skåda på scenen överensstämma med verkligheten. Ni förstår, att där måste det finnas en riktig skurk eller mindre hederlig man eller kvinna för att en pjäs skall kunna bli en pjäs. Eller också finnes där överjordiskt goda människor, som också är överdrivet. Kommer Ni ihåg Geijers ord: "Var plåga har sitt skri för sig, men hälsan tiger still".

Det jag nu sagt Eder här, är lika mycket till Eder själv som till Eder fästman. Lycka till!

Fru Elisabeth.

Är politiken av ondo?

Nyss valberättigad självförsörjande blev enligt föregående nummer av Idun så upprörd över att några frisinnade kvinnor, när de talade politik, förlorade hela sitt lugn och den själsfinhet hon förut beundrat hos dem, att hon av denna orsak miste lusten att rösta med dem.

"Falkunge" ger här ett svar. "Bästa valberättigade självförsörjande, Ni skall inte alls rösta, det är mitt råd. Känner Ni till frisinnade kvinnors program, vet Ni vad de arbeta för, har Ni en aning om att det är för Er, för oss, som kvinnor, medborgare och mödrar, för själva rasens förbättring, för Europas enande, för utro-

tande av kriget, för en humanare och nyttigare skolundervisning, för bortarbetandet av njutningsmedel som undergräva folkhälsan, för en rättvisare jordfördelning med hänsyn till både staten och den enskilde — med ett ord: vet Ni att frisinnade kvinnor arbeta efter mottot: en för alla och alla för en, inte bara inom partiet, inte bara inom landet, utan vida över landets gränser, omfattande hela mänskligheten?

Kan Ni ännu förvåna Er över frisinnade kvinnors häftighet? Har Ni aldrig varit gripen av en idé, som Ni *levat* Er till? Låt se, Ni tror kanske på en Gud, jag hoppas Ni gör det, eller kanske gjorde Ni det i Er tidiga ungdom. Ni tror att varje ond gärning straffas, även om straffet dröjer, och att en handling, som tar sikte på ljus och godhet måste innebära seger och frid.

Inte sant, om någon skulle komma och säga Er, att det inte vore så, att det varken finns ont eller gott, och att var och en bara måste försöka klara sig själv, då skulle hela Ert väsen ha reagerat, Ni skulle svarat häftigt och vanmäktigt: nej, nej, jag kan inte bevisa att det där är osanning och ett vanvett, men jag vill kämpa till min sista blodsdroppe för den tro, som hellre driver mig att handla rätt än orätt.

Kära självförsörjande, förvåna Er inte över frisinnade kvinnors häftighet ibland. De *tro* på förbrödringens och hjälpsamhetens evangelium och deras tro gör dem heta, när de dagligen erfara den gamla sanningens sanning att mot själviskheten och dumheten kämpa alltför ofta själva gudarna förgäves.

Men frisinnade kvinnor ha ingen användning för en död röst.

De räkna bland sig eldiga, kloka, högt kultiverade och hoppfulla deltagare beredda att sätta in en del av sin bästa kraft för ett stort mål.

Kom igen när Ni kan visa fram några av dessa egenskaper."

Falkunge.

Tidningen **FOLKET**

är annonsorganet för Eder, då Ni för Södermanland och speciellt Eskilstuna vill annonsera. Utkommer varje helgfri eftermiddag. Huvudkontor: Eskilstuna.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

INEZ SJÖBOHM.
F. Ewerlöf, Sthlm. Änka efter postmästaren C. F. L. Sjöbohm.
75 år den 4 oktober.

EBBA BLOMBERG.
F. Adlerstam, Karlstad. Änka efter postmästaren Adolf R. Blomberg.
70 år den 15 september.

CAROLINE CHARLIER.
Fröken, Lund. En av Sveriges första kvinnliga postmästare.
70 år den 29 september.

MARIE-LOUISE REICHENBERG.
F. Roos af Hjelsäter, Sthlm. Måka till disponenten H. A. Reichenberg.
65 år den 4 oktober.

MÄRTA HÄRD af SEGERSTAD.
F. Johansson, Norrriken. Änka efter majoren V. L. Hård af Segerstad.
65 år den 6 oktober.

ANNA SWINHUFVUD.
F. Granberg, Sthlm. Änka efter kaptenen C. W. Swinhufvud.
65 år den 7 oktober.

LISSIE MÖLLER.
Fröken, Malmö. Direktör för Malmöhus Läns Hemslöjdsförening. Inneh. med "Litteris et artibus" sedan 1914.
60 år den 29 september.

AGDA HJERTNER.
F. Hallencreutz, Sthlm. Änka efter grossh. A. A. Hjertner. Inneh. Nya Inackorderingsbyrån.
60 år den 3 oktober.

LOUISE PALMCRANTZ.
Fröken, Ystad. Dotter till kaptenen F. E. V. Palmcrantz och hans maka f. af Sandeberg.
60 år den 6 oktober.

EBBA BROOMÉ.
F. von Heland, Malmö. Måka till v. häradshövding S. S. Albert Broomé.
60 år den 9 oktober.

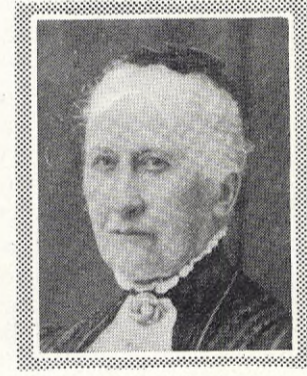
ELMA ALEXANDERSSON.
F. Hallström, Hedenäset. Måka till kyrkoherden i Hiitanemi, Alexander Alexandersson.
55 år den 5 oktober.

ANNA ÖSTERBERG.
F. Bondesson, Öja, Burgsvik. Måka till kyrkoherden i Öja, K. P. A. Österberg.
55 år den 6 oktober.

AUGUSTA EHRENSVÄRD †.
Fröken, Lund. Dotter till ryttmästaren, frih. F. A. Ehrensvärd och hans maka f. Dufva.
* 1836, † den 11 september.

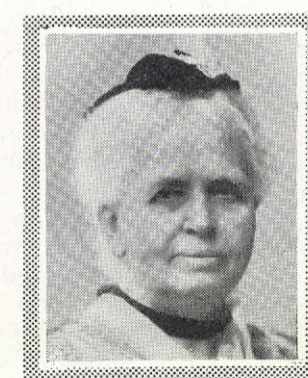
SOFIE STEINMETZ †.
F. Söderbaum, Norrtälje. Änka efter sjökaptainen Wilhelm Steinmetz.
* 1837, † den 12 september.

AUGUSTA CEDERBLOM †.
F. Oterdahl, Sthlm. Änka efter professorn J. E. Cederblom.
* 1838, † den 21 september.

LOUISE WEIBULL †.
F. Hummel, Göteborg. Änka efter grosshandlaren A. C. Weibull.
* 1844, † den 6 september.

BEATA CARLHEIM-GYLLENSKÖLD †.
F. von Geijer, Lund. Änka efter kammarjunkaren A. Th. Carlheim-Gyllensköld.
* 1847, † den 10 september.

HILMA SCHÖLDSTRÖM †.
F. Lindqvist, Sthlm. Änka efter veterinärläkaren Fredr. Schöldström.
* 1853, † den 14 september.

ELLEN JUNGREN †.
F. Otterström, Od. Måka till kyrkoherden i Od, A. M. Junggren.
* 1856, † den 18 september.

ELISABETH ANNGREN †.
F. Ferlin, Filipstad. Måka till kyrkoherden i Filipstad, Anders Anngren.
* 1859, † den 10 september.

KOLA ASTIER

ANTINEURASTENISKT-
ENERGIVÄCKANDE-
STÄRKANDE-

Kvalitetspreparat av
Kola-nöten,
osvikligt medel mot
På alla apotek å kr. 4:25.

TRÖTTHET
KRAFTNEDSÄTTNING
ÖVERANSTRÄNGNING

FLADDER. BAGATELL AV FRIDA ÅSLUND

SEN HÖSTKVÄLL. EN BACKIG knagglig småstadsgata, som sakta stupar från en ås. På båda sidor långa, låga tvåvåningshus, vars fönster glänsa. Gamla träd hänga över staketet ut på gatan och sopa de gående i huvudet. Här och där brinner en lykta, och i ljuscirklarnas sken ligga våta lönnlöv som en tjock matta och blänka. I grändöppningarna gapar mörkret svart, det finns ingen lykta förrän vid korsningen av stadens andra längdgata. Ljumma vindar komma strykande utifrån fälten, där älven rinner sakta i stjärnluset. De gåendes steg äro tysta i lövmattan.

Han och hon komma uppifrån gathöjningen och ha en skinande lykta strax bakom sig.

Hon har runt backfischansikte och håret i sky ikring. Och utomkring håret bildar den stora hatten en cirkelrund medaljongram. Hon har ena handen körd in mellan kavajens dubbelknappen, den andra slänger fritt. Kjolen är kort och guppar av alla vecken under hennes käck gång. Blicken är riktad snett uppåt mot världsalltet, och munnen skrattar med lysande tänder.

Han är lång och smal med glansig långkappa och ordentlig slokhatt. Han har stora trovärdiga hundögon och talar med tillbakahållen röst. Han går och trär lönnlöv upp på sin käpp genom att borra den spetsiga doppskon ned genom dem. Hans ögon äro endels fästa vid denna selsättning, endels vid henne.

Hon (med avgjort hån i rösten): — Det tror jag inte.

Han: Tror ni inte? Varför denna misstro till mina ord?

Hon (härmar): — misstro till mina ord. (Skrattar — ni talar som i en roman, en sån där, som Elfrida i köket har i sin byrålåda.

Han (med förebrående hundögon på henne): Men fröken Birgit.

Han piskar ett slag med käppen mot rämnsteskanten, så att de uppträdda lönnlöven gå i trasor.

Han (med förebrående röst): Jag trodde aldrig, att ni var sådan — sådan —

Hon: Så litet troende, menar ni — åjo, skriv upp det ni, mot unga herrar!

Han (suckar hörbart): — Den, som vore gammal! —

Hon: Ja, kanske det! Då gick ni inte och sa såna dumheter. Då gick ni kanske och stultade bredvid mig och sade: Gå inte så fort, lilla fröken, min mage hindrar min andhämtning, och så stödde ni er på käppen i stället för att gå och snobba och trä löv på den.

Han (plötsligt ilsket): Och ni gick och pustade och var en liten tjock gumma med ridikylen dinglande fram ur den rundskurna kappan och trippade och gnällde. — Söta, snälla, lilla kamrern var snäll, och följ mig hem, vi ä' så värnlösa vi flickor så här sent på kvällen —

Båda skratta.

Han rätar på sig: — Men nu är vi unga. — De närma sig en lykta, och

den blå ljuscirkeln faller på deras ansikten. De vända samtidigt ögonen mot varandra och hon upprepar stillsamt: — Ja, nu är vi unga. —

De se in i varandras ögon, medan de passera lyktan, och hennes tänder lysa.

Sedan äro deras ansikten i mörker igen, och hon återtar sin käck blick ut i världsalltet.

Han igen med mjuk röst:

Nog tror ni mig ändå, fröken Birgit —

Hon: (gäckande men litet svävande på rösten) Tror — vad —

Han: Ska jag upprepa det? Det, att jag beundrar er, tillber er, — ingen är som ni —

Hon (med ansträngt käck stämning): Det där står precis i Elfridas roman. (Hastigt med annan röst): — Får jag fråga er om något? —

Han (med sorgsen teaterstämma): Gärna, men ni har sårat mig.

Hon: Vet ni, hur många ni sagt detta åt före mig? —

Han (i hastigheten): — Nej. —

Hon (skrattar): Det är nog inte så gott att komma ihåg.

Han (med stelt ansikte): — Nog förstår ni, vad jag menar med mitt nej — det, att jag aldrig sagt det åt någon förr — (med låg röst och med ögon, som endast se på gatans fladderlöv) men ni tror mig ju inte.

Hon: (suckar) Åhå!

(Med vanlig röst): Tyckte ni, att Mirabel var vacker i afton?

Han: (likgiltigt) ni menar fröken Karling — åjo, hon duger.

Hon: (retad) Duger! Vilket utlåtande! Ni hade dock icke så likgiltig ton, när ni talte vid henne efter danserna — å — hon är vacker i sin flodadräkt — rosorna och bladen på den är som skapta för henne. —

Han (skrattar): Nu tror jag det blir ni, som talar som en bok, ni blir ju helt varm, — mig intresserar hon inte, och i folkdanserna passar hon absolut inte, hon är för stel och högtidlig. —

Hon (eftersinnande och lågt): Intresserar hon er inte, nänej, bara ibland.

De gå tysta. De passera en gränd, och en liten vind kommer sopande, och bladen dansa ringdans kring fötterna. De se båda ned och finna plötsligt intet att säga. De närma sig en lykta, och i dess sken ser han, att hon ändrat uttryck. Hon ser beklämd ut, och ögonen, som plötsligt se upp, ha mist sin käckhet och bli som utan mål ett ögonblick.

Han ler litet skadeglatt, och de passera ljusringen utan att se i varandras ögon.

Hon tänker: Nu leker vi katt och råtta — Nej, vad leken går! In och ut!

Han: Ser ni, vad stjärnorna glimta starkt i kväll? Det är ljusets ögon —

Hon (som förr): Ljusets ögon — såna gamla hundraåriga romanfraser — det är gamla jordar liksom den vi går och stampar på. De glimtar och blinkar, för att de är ljusskygga och inte tål skenet från solarna.

Han (skrattar högt): Ja, se idealist är ni då inte! Ni är nykter som en isbit.

Hahaha.

Hon (med sin förra käckhet och med skrattat lysande igen): Vad skrattar ni åt — åt den nyktra isbiten? Dålig liknelse, isbiten kan ju ligga i punsch rent av.

Han: Hahaha, ni är välgörande nykter, materialist.

Hon: Vad ni har roligt! Ja, materialism och nykterism följas åt, och då är jag då båda delarna, som väl är, — i skolan i Uppsala kände jag en, som de sa' var fullblodsidealist, och han var full nästan för jämnan. —

Han: För att vara en ung dam har ni verkligen tydligt uttryck över saker och ting. Och så har ni bekantskaper. —

Hon (med näsan i vädret): — Tror ni, att ni är den förste jag sett? —

Han (med plötsligt tillgjort mjuk och sorgsen stämning): — Nej, gudnås. — Hon halkar plötsligt till och är nära att falla, men han hinner taga emot. Han håller hennes hand en sekund, innan hon tar den loss. Han fångar hennes blick, som fått en plötslig skrämsel.

Hon (stramt): Tack för hjälpen! Det är svårt att gå för alla de hala lövens skull. —

Han (lutar sig fram och ser henne i ögonen): Om jag finge hjälpa er alltid! —

Hon (ivrigt): Såg ni katten? Den rånade tvärs över gatan som en vit strimma. Nu blir det en olycka i morgon. Ska ni inte spotta? — Hon stannar och fräser med läpparna.

Han (står och ser på henne, och hundögonen glindra, och han glömmer den mjuka rösten): Ett sånt sätt! Att ni är så vidskeplig!

Hon (fortsätter att gå): Katter, som ränna framför fötterna är ett otyg, och i morgon ska jag börja sy min nya klänning på egen hand. Det är inte roligt!

Han (alltjämt leende): Svårt konststykke, kan jag tänka.

Hon (säkert): Åja, lika svårt som ert plitande. — Vad det är långt hem i kväll!

Han: Oändligt smickrande för mig. (Med den mjuka rösten igen): Men ni begär väl inte, att jag ska sända er ensam ut mot mörkret utanför staden?

Hon (med ett förläget skratt): — Det är inga vilddjur som äter upp mig — och salsfönstren lysa alltid långt ut på landsvägen. Vi kan se dem ända hit, ser ni ljusen, som glimta vid älvkanten?

Han (plötsligt lugnt och allvarligt): Ni vet, att jag gärna går med er. — Och nu. De gå tysta. Det är det svartaste mörkret mellan två lyktor. De komma fram till en gammal, gammal port, vars bjälkar äro lagda i vacker rutform. Den ena halvdörren står öppen. De stanna båda och stå i mörkret och se betagna in på gården.

I dess mitt står en väldig alm, vars blad ännu ej helt och hållet fallit. Kring gården ligga långa, mörka längor, men den del av huset, som ligger mitt emot porten (Forts. sid. 1005.)

Varför äro **KOBBS THÉER** så överlägsna och av verkliga thévänner så högt uppskattade? Jo, därför att de äro sakkunnigt sammansatta av de ädlaste och finaste thésorter, som produceras, att de äro blandade och paketerade på det mest hygieniska sätt och i de modernaste maskiner. Kontrollant: Stadskemisten i Göteborg Doktor J. E. Alén.

VISITKORTETS LYSANDE HISTORIA

FRÅN DE BLOMSTERPRYDDA BUDSKAPEN TILL VÅRA DAGARS ENKLA KORT.

Några prov på gamla visitkort.

VISITKORTET, DENNA LILLA NÖDVÄNDIGHETSARTIKEL, som nu är lika självfallen för deras excellenser ministrarna som för det enklaste hembitråde med självaktning, var en gång en liten modedetalj, förbehållen den högsta aristokratin. Inga andra tänkte då på att lägga sig till med den.

De allra äldsta visitkorterna härstamma från Japan och Kina, där man redan under medeltiden vid besök hos vänner, som inte voro hemma, brukade lämna ett papper med sitt namn på.

I Europa kan man ej spåra detta bruk längre än till Tyskland, där studenterna under 1500-talet voro skyldiga att gå på avskedsvisit till professorerna, när de lämnade universitetet. Var professorn ej hemma, lämnade man sitt kort. Detta bruk iakttago de också, när de studerade utomlands. Professor Giacomo Contrarini i Padua, som till sin häpnad erhållit ett sådant kort från en tysk student, sände det till Venidig som en lustig kuriositet. Det förvaras i Museet Civico i Venedig och bär årtalet 1560. Studentens namn var Johannes Westerholt, Westphalus scribeat.

Sällan har emellertid något konvensbruk dekorerats från Tyskland. Det var först Frankrike, som genomdrev bruket av visitkort. Man började med »billets de visites», vanliga biljetter, som lämnades, då man gjorde visit hos någon, som inte var hemma. I slutet av 1600-talet skrattade man åt visan »les Incommodités reciproques du jour de l'an», och därmed följde en förenkling av nyårsvisiterna. Man skrev helt enkelt sitt namn på ett kort — ofta användes baksidan av ett spelkort — och lämnade det hos den frånvarande. Därmed var nyårsvisiten gjord.

Under Ludvig XV:s tid, då Versaillehovets och aristokratin lyx blev alltmer raffinerad, lade man också ner en dyrbar utstyrelse på visitkortet. Bara namnet var nu inte nog. Till varje pris måste man verka spirituellt — alldeles som nu originellt!

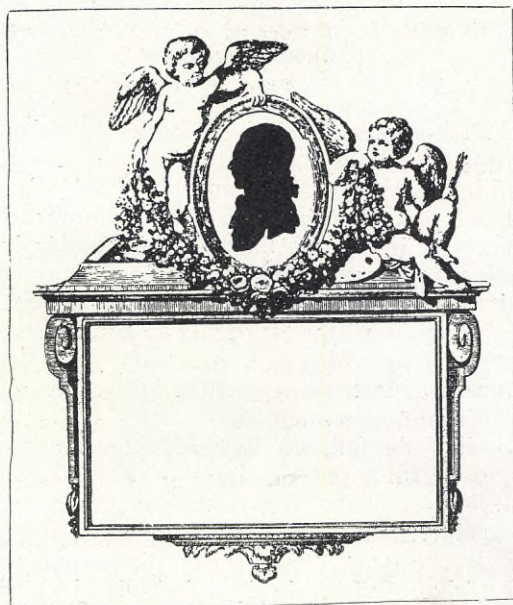
— och så vände man sig till konstnärer som Fragonard, Cochin och Moreau för att få konstnärligt utstyrda visitkort. En liten miniatyrteckning med mer eller mindre svårfattliga eller lustiga symboler beställdes av konstnären och graverades därpå. Efter 1750 äro de handskrivna korten nästan ur bruk, man låter överallt trycka dem.

En generalsänka lät på sitt kort avbilda sig själv som Diana (det franska kvinnoidéalet, åtminstone vad de yttre egenkaperna beträffar, har någon sagt) sörjande vid den avlidne makens monument.

Mera livsbejakande var Comtesse de Wurpen, som på sitt kort lät rita en marmorbalustrad, höljd av rosor och mitt bland rosorna två turturduvor, smekande varandra.

Den berömde bataljmålaren Casonova hade på sitt visitkort en herkulisk hjältegestalt som bar en stor fana. På fanans veck lästes hans eget namn.

Alla dessa olika ämnesval för teckningar

Hur ett visitkort styrdes ut på 1700-talet.

på visitkorterna voro helt naturligt ytterst personliga och betecknande för ägarna — fast kanske på annat sätt än de själva tänkt sig. Rosor och kyssande duvor kunde dock vara värdiga symboler för mer än en ung skönhet i det sköna Frankrike. Det ville till att gissa rätt, ty namn sattes ej ut.

Med revolutionen blev smaken en annan. Särskilt kommo duvor och brinnande hjärtan alldeles ur modet.

Nyklassicismen gjorde sig gällande även här, och den store konstnären Saint-Aubin kunde nu försörja sig med att gravera lager kring medborgarnes namn på visitkorterna. Under Napoleon fick detta mod i sin tur vika för kejsarörnen, under vars vingar Frankrikes lyckliga barn lekte — ett bruk som borde tilltalat den mäktige, vare sig det uppstod före eller efter den tid, då han förklarar: »Att frukta Gud är att älska kejsaren».

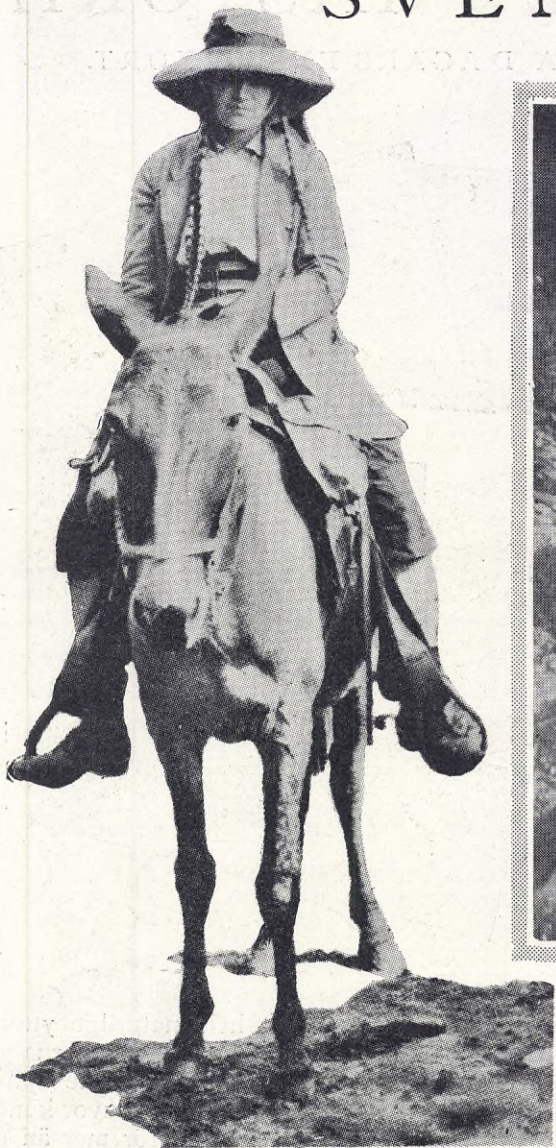
Från 1800 till omkring 1830 fortsätter man även med mytologiska gestalter, men omkr. 1835 började en i våra ögon ganska smaklös visitkortstyp: korten inramades av en papperspets och pryddes i mitten med gouache- och sepiaminiatyren eller akvareller. Namnet sattes nu ut mitt i denna målning. Man började därpå övergå till att låta trycka namnet, sedan det ett par år tidigare skrivits.

De första, som började med tryckta kort voro konstkritikern Philippo Burtz och historikern Aglais Bouvenne. Man tryckte till en början sitt för- och tillnamn men ej titel. Den förste som kom på idén att sätta ut »Monsieur» före namnet var Thiers.

I det anglosaxiska kulturområdet, det enda, där man stavar »jag» med stor bokstav, sätter man fullt konsekvent ut titeln före namnet på visitkortet, även om denna rätt och slätt är »Mr.» I det fallet kunna vi kanske utan att förhäva oss tro oss vara ett steg före, då vi trots den titelsjuka en del folk påbörda oss, åtminstone på visitkortet sätta namnet först och titeln sedan

FLEUR.

Friherrinnan Olga Nordenskiöld var den första svenska kvinna, som gav sig ut på en verklig upptäcktsresa, då hon 1913 åtföljde sin man på hans äventyrsrika färd till Sydamerika.

BLAND DE FRÄMMANDE DELTÄGARE i den nyligen avslutade amerikanistkongressen i Göteborg funnos även några damer, som själva varit ute på forskningsfältet. Där var t. ex. fru Seler-Sachs, änka efter den berömde Mexikoforskaren och själv kännare av gammalmexikanska dräkter, och den ävenledes åldriga, men också lika krya mrs Mandsley, som åtföljde sin man, maya-forskningens pionjär. Man hade dessutom väntat prinsessan Theresa av Bayern, bekant för sina två långa resor i Sydamerika, vilken dock av hälsoskäl till sist måste utebli. Det väckte emellertid främlingarnas uppmärksamhet, att fruar på forskningsstråt i vårt land ingalunda höra till undantagen. Man fann det märkligt, att svenska kvinnor följt sina män på färder till de mest ogästvänliga trakter och i regioner, där infödingarna äro både vilda och fruktade. Sydlänningarna förvånade sig kanske mer än andra. Dem föreföll det underbart, att kvinnor deltagit i strapatser, som skulle knäckt många män och ändå fullständigt kunnat bevara sin kvinnlighet och charm, lika hemmastadda i balsalen som i barnkammare och kök. Så sade de mig — jag endast refererar, ty på sätt och vis är jag naturligtvis i någon mån jävig. Vi kunna emellertid komma överens om, att den förståndiga och mångsidiga uppfostran våra svenska flickor numera få ge dem särskilt goda förutsättningar att reda sig i de prövande förhållandena därute. Givet är dock att allt sedan kommer an på den individuella förmågan. Och vi veta alla att de som hittills varit ute med glans bestått provet.

Två nätta buketter Kamtchatkabloomor, som fru Dagny Bergman plockat.

Fru Märta Lovén rider på en åsna i en negerby vid Mount Elgons fot.

Herrskapet Hulténs tama björnunge i Petropavlosk är god vän med sin matmor, fru Elsie Hultén.

Det kommer för övrigt icke heller enbart an på fysisk styrka, utan framför allt på andlig spänstighet och energi — på viljan att kunna. Det är detta som kommer de vita resenärerna att härda ut, även där infödingarna, som dock äro tränade på ett helt annat sätt, ge tappt.

Varnande röster ha dock ej brukat saknas när det försports, att den och den unga frugan tänkte trotsa vildmarkens faror tillsammans med sin make — alldeles särskilt i de fall, då bägge saknat personlig erfarenhet om det land de ämnade sig till. Många obehagliga överraskningar vänta naturligtvis alltid en nykomling, men ingen av de utresande torde heller försummat att på förhand sätta sig in i förhållandena så gott det låtit sig göra härhemma. Den som föreställer sig dylika resor som någon-

ting i stil med fotvandringarna i våra fjäll — vilka dock kunna bjuda på duktiga strapatser — får snart inse sitt misstag, alldeles särskilt naturligtvis, om färden går till tropikerna, där endast myggen ger en liten påminnelse om våra egna vildmarker. Men förhållandena i de heta länderna äro ju också högst olikartade. Klimatet kan vara torrt och jämförelsevis sunt, det kan vara fuktigt och mördande för européer. Somligstädes färdas man till fots med en massa bärare, i andra länder rider man med packningen klövjad på mulor. Man seglar, paddlar i kanot eller stakar sig fram på en flotte — och så kanske hela packningen skall stuvast in på tåg eller ångbåt för en längre eller kortare sträcka. I vissa trakter finns det mycket vilt och är gott om mat, annorstädes finns ingenting ätbart att

RSKNINGSFÄRD

Man får inte vara rädd för strapatser i tropikerna — fru Kaudern fick vada över vattendrag 20 gånger under en timmes "promenad".

Sveriges yngsta kvinnliga upptäcktsresande, lilla Sif Bolinder, född i Sydamerika.

Herrskapet Kaudern uppvaktade en dag sultanen av Boeton. Se hur fint han har — två europeiska väggklockor!

Fru Ingeborg Lindblom i zoologisk handel med en neger av den kannibaliska bagishustammen.

En oförskräckt följeslagerska hade d:r Bolinder på sina sydamerikanska resor i sin maka, fru Ester Bolinder — här ses hon med en skjuten ödla, vilken av infödingarna anses som läcker spis.

Professorkan Skottsberg med en svart väninna.

uppdryva så att all proviant måste medföras. Det är ett ständigt packande och stuvande och ett problem hur man skall få allting med. Har provianten lämnat så har i stället samlingar tillkommit.

Tropikerna ha ju särskilt lockat svenska forskare — ej minst Sydamerika, där resorna dock kanske äro väl så svåra som annorstädes. Det väckte alltså stor uppmärksamhet, då friherrinnan Olga Norden-sköld beslöt att medfölja sin man på hans expedition 1913. Det blev i sanning ingen lustresa, vilket ju också var att förutse. Av de båda svenska följeslagare forskarparet hade på denna färd, måste den ene sändas hem för sjukdom under det den andre som bekant blev dödad. Men den unga kvinnliga resenären genomförde sin färd trots faror, strapatser och umbäranden. Naturligtvis har en etnograf särskilt stor nytta av att resa i sällskap med sin maka. Infödingarna bruka inte ta med sina kvinnor, när de äro uti i krigiska avsikter, varför blotta närvaron av en vit kvinna är en slags fredsgaranti. Dessutom skulle det inte passa sig, att en främmande man alltför mycket sökte tränga in på kvinnans speciella gebit. Arbetet är ju som bekant hos naturfolken strängt fördelat mellan könen. En kvinna får se mycket, som inte anses passa för en man.

Detta blev även vår egen erfarenhet då min hustru åtföljde mig på våra bägge

resor i norra Sydamerika 1914—15 och 1920. På den första förde vi med oss en ytterligare fredsgaranti, vår lilla därute födda flicka. Även dessa färder lyckades ju väl och med infödingarna kommo vi alltid bra överens.

Botanisten professor Skottsberg och zoologen dr Kaudern har som bekant också varit åtföljda av sina fruar, den förre på sin resa till Juan Fernandez, Robinsons ö, och Påskön, den senare under sina färder på Madagaskar och Celebes. Även för en naturforskare är det säkerligen av stort värde att till medarbetare ha en maka, som med intresse deltar i och hjälper honom i hans arbete. Makarna Kaudern hade dessutom sina två pojkar med.

Nu nämnda färder ha gällt tropikerna. När de unga deltagarna i Kamtchatkaex-

peditionen reste 1919 för att vara borta i tre år, följde fru Dagny Bergman och fru Elise Hultén sina män. De många svårigheter och strapatser deltagarna i denna expedition hade att utstå torde vara i friskt minne. De båda unga damerna skötte emellertid sina hundspann och expeditionens hushåll med samma bravur och bidrogo säkerligen ej litet till färdens goda resultat.

Slutligen ha vi också att anteckna en forskningsfärd i Afrika, den Lovén—Lindblomska, på vilken fru Ingeborg Lindblom och fru Märta Lovén medföljde, vilka alltså fingo göra bekantskap med vildmarkslivet i de svartes världsdal.

Senast har docenten Harry Schmitt tagit sin unga maka med till det forskningsfält han utsett åt sig i Kina — en bröllopsresa, som nog blir ganska långvarig.

Kanske kommer det exempel, här omtalade svenska kvinnor givit, att vinna ytterligare efterföljd. Snart blir det endast naturligt, att den unga makan följer sin man, även om hans väg går till trakter, där hon inte finner de bekvämligheter, vi här hemma blivit bortskämda med. Men de erfarenheter, hon där samlar, komma alltid att bli henne till nytta i livet. Och så har hon visat, att den svenska kvinnan är modigare och duktigare än kanske de flesta andra länders.

GUSTAF BOLINDER.

Ni behöver aldrig flytta

om Ni ordnar det så, att Ni med fördel kan bo på landet året om.
Följ vårt råd:

BYGG PÅ LIDINGÖN!

Där finner Ni landets och stadens fördelar förenade på lyckligaste sätt. Vackert är det där ute med Saltsjön, skog och idylliska promenader. Stadens bekvämligheter har Ni där också: utmärkta kommunikationer, vatten och avlopp, el ljus, goda skolor för barnen (fullständigt högre allm. läroverk). Frisk, stärkande luft och tillfälle till sport- och friluftsliv året om.

Rikaste tillfälle till tomval! Effektiv byggnadskredit!
Upplysningar lämnas av A.-B. Lidingöstad. Tel. Lid. 60, 62 och 168.

Bolagets ombud, Herr Samelius, visar tomterna eft. avtal
pr tel. Lid. 60, 62 och 168.

*Ut till landet —
ut till Lidingön*

Vackert behöver ej vara dyrt

Vid valet av prydnadsföremål för Ert hem bör Ni ej taga första bästa pjäs, man bjuder Er. Lagg på minnet att den moderna svenska keramiken från Upsala-Ekeby är konstnärlig i form och dekorerad, gedigen i utförandet samt avsevärt prisbilligare än man kanske är böjd att tro, då man ser de vackra föremålen. Upsala-Ekebys keramik, alltid stämplad med UE-märket, finnes till salu överallt.

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG EKEBYBRUK, UPSALA

Avdelningskontor med utställningar:
GÖTEBORG, STOCKHOLM, MALMÖ.

*Vacker, svensk keramik från Upsala-Ekeby
passar ypperligt till prydnad i
Ditt svenska hem.*

Ett sedan forntiden nyttjat läkemedel

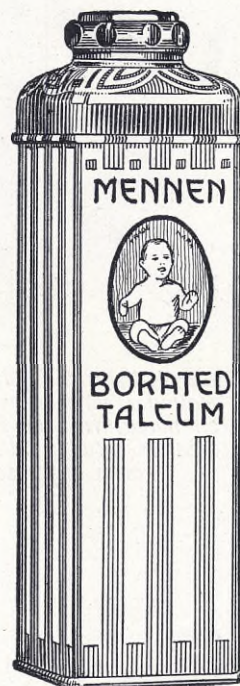
är fiskleverolja, som ännu är ett väsentligt näringsmedel för de arktiska ländernas innevanare. Fiskleveroljan ger hälsa och motståndskraft åt den mänskliga organismen, som med lätthet upptager dess fina fettämne och vitaminer.

Läkarevetenskapen vet knappast något medicinsk medel, som i effektivitet kan jämföras med fiskleverolja under rekonvalescens och vid svaghet, förorsakad av lungsot, kronisk bronchit och körtelsjukdomar, ofta återkommande förkylningar, bleksot och blodbrist.

Möllers Fiskleverolja

— Hydroxylfri —

Pris pr flaska kr. 1: 80. Till salu å alla apotek samt hos färg- o. kemikaliehandl. Erhålles endast på originalflaskor.

Under Mikroskopet

ter sig Mennens Bor-talk-puder som en myriad av små vita tvättsvampar. Så verkar det också. Det absorberar all fuktighet, tränger in i alla små hudveck och utför där sin viktiga mission att hålla Babys skinn mjukt, torrt och sunt. Alla mödrar borde begagna det för sina småtingar efter varje bad och tvättning och vid varje ombyte. I nio fall av tio beror Er Babys missnöje, om den skriker, på hudbesvär av en eller annan art. Mennens Bor-talkpuder gör underverk. Det skyddar och stärker huden på samma gång. Hav alltid till hands

MENNEN'S Bor-talk-puder

Kan Ni ej erhålla MENNEN hos Eder handlande skriv till oss direkt.

General-Agent

A/B GUSTAF ENEQVIST
Vasagatan 15-17, Stockholm

STEINWAY & SONS
STORT LAGER I ENSAMÄNTURERN
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSDRÖSGATA

Oxygenol-Tand-Creme
med vätesuperoxid
Stärker tänder och tandkött.

VITRUMS FERROL
är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas av såväl barn som vuxna.
Tillverkas å
APOTEKET VASENS APOTEKSVARUCENTRAL VITRUM, STOCKHOLM
Originalflaskor om 500 gram. Fås å alla apotek. Nedsatt pris kr. 3.25 pr fl.

DSF För Gardiner m. m.!
Linne, Etamine, Voile, Tyll, Spetsar o. Motiv, äkta o. imit. Största urval! Billigaste priser!
DE FÖRENADE SPETSFABRIKERNAS FÖRSÄLJNINGSLOKAL,
Grevturegat. 13, Sthlm (Hörnbutiken).

Färga i hemmet
med
HEMFÄRGEN HÄRVAN
ej för att den är svensk utan för att den på enklaste sätt ger ett pålitligt resultat, samt emedan det med dess låga pris blir någon idé att färga hemma.
Begär de nya vackra produktorna.
A. W. Herdins Färgverk
Falun.

Använd
GÖTEBORGS KEX
FABRIKS AKTIEBOLAG
Svensk Kex
PHOSPHO-ENERGON-PILLER

I ett vittert hem på 1800-talet.

(Forts. fr. sid. 991.)
Han armbågar sig fram och viskar inställsamt:

"Nu smyger jag mig bort."
Assessorskan visste, att han fikade efter en bjudning till supén och med graciös värdighet ljuder svaret:

"Gör det! Jag skall låtsas som om jag inte märkte det."

När man avätit den splendida supén, vilken vår lilla landspoet finner oöverträfflig både i materiell och andlig spis, komma bälarna in, och när värdinnan bryggt den ångande aromatiska punschen, sjunga alla, som ha en ton blott: "Mårten Holk, av ingen känd..."

"I den är melodien kvickare än orden", säger skaldinnan sedan med glatt purprade kinder och höjer glaset mot sin kompositör, sväger Åhlström, "tack Olof!"

"Nå, har ni trivts hos oss", spørjer hon vid uppbrottet den namnlöse poeten.

"Ja, av allt mitt hjärta", svarar han troskyldigt. "Dock har jag en önskan, men törhända är den för djärv."

"Säg ut!"
"Jag ville så gärna — så gärna se det skrivbord, där snilledikterna danas."

"Kom!" Hon skrattar hjärtligt och leder ynglingen in i en liten kammare, en täck jungfrubur med en pärlfärgad säng, en mahognibyrå, en hämplingsbur i fönsterkarmen och ett litet förgyllt toalettbord. "Här är mitt tusculum."

"Men — — —"
"Skrivbordet? — Ja, det finns icke. Men kan bli diktare utan träunderlag, voila sens moralen."

Poeten drar sig tillbaka, generad, bortkommen, men han får en godlynt blick, ett vänligt "au revoir" till avsked, och när han står nere på den mörka gatan, strängar han hänförd sin lyra:

"Ingen är som hon!
I Sveriges kungarike
aldrig födas skall
hennes like."

Och han blickar ditupp mot de ännu strålande rummen, där festen haft ett solljust, värmande flöde av genialitet och en doft av hemmets alltid blommande lycka.
Elisabeth Kuylenstierna-Wenster.

Skolgymnastiken kritseras.

(Forts. fr. sid. 995.)
ännu mycket att lära och dess intresse för idrotten är minimalt. Staten och kommunerna offra årligen stora summor på byggandet av moderna gymnastiksalar och utbildandet av gymnastiklärare, men detta kostar mer än det smakar. Det han nämligen visat sig, att blott ett fåtal utöva idrott, sedan de en gång lämnat skolan. Förklaringen är denna enda: skolgymnastiken och skolidrotten är fellagd.

Iduns byrå och expedition,
Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.
Redaktionen: ... Kl. 9—5 | Expeditionen: ... kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 9803 | Riks 1646 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 | Annonskontoret: kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 402 | Riks 1646 — Norr 6147

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:
35 öre efter text. 40 öre | Utländska annonser:
å textside. Bestämd plats 45 öre efter texten, 50 öre
20 % förhöjning. Led. pl. å textside, 20 % förhöjn.
och Platssökande 25 öre. | för särskilt begärd plats.

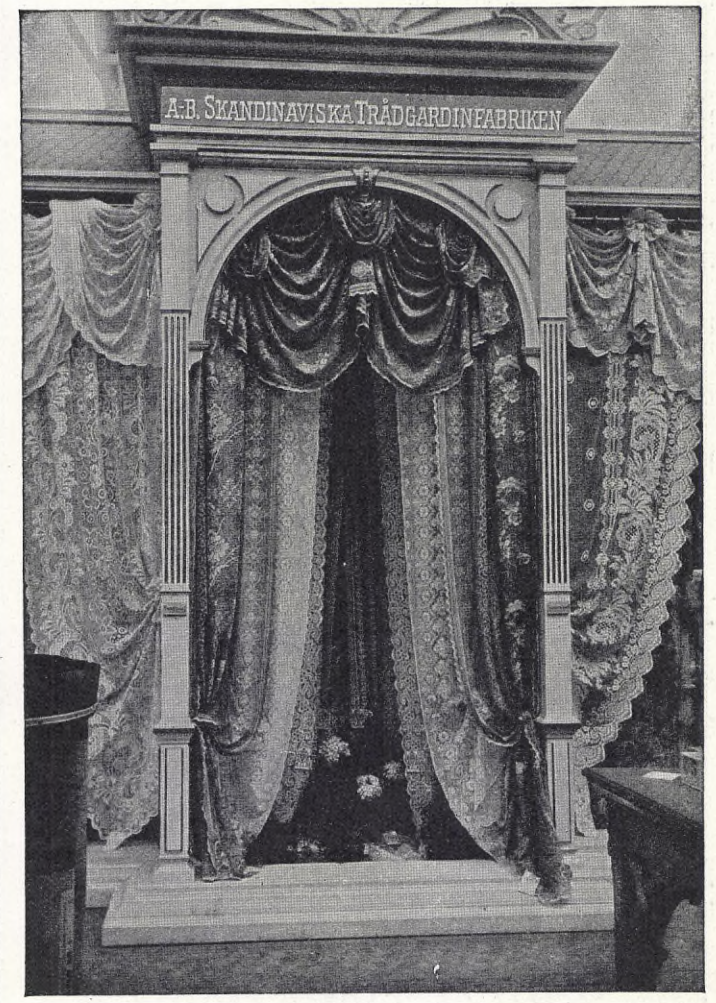
Iduns prenumerationspris:
Idun uppl. A. | Idun uppl. B.
Helt år ..... 15:— | Helt år 17:50
Halvt år ..... 8:— | Halvt år ..... 9:—
Kvartal ..... 4:25 | Kvartal 4:75

Efter hushållsbestyrens fullgörande använd
MANIOL
Gör huden mjuk och smidig samt ökar dess motståndskraft.
Tillverkas av
GAHNS
UPPSALA

PERSSONS STICKMASKINER
Svensk tillverkning.
Guldmedalj å alla utställningar. Erkänt bästa maskin för tillverkning av alla sorters stickade artiklar, såsom strandkofor, jumpers, sweaters, underkläder, strumpor m. m.
A.-B. Per Perssons Väv- & Stickmaskin.
Fabrik: Kontor & Utställning: Fabriksgård 3. Drottninggatan 21 B. STOCKHOLM.
Ensamförsäljare i Finland: A.-B. Th. Neovius, Helsingfors.

Gratis
Kan Ni uppärma 500 villor eller värning med överlägsna och medelst kökspsisen.
"MALCUS"
Begär ill. katalog. Sändes gratis.
A.-B. MALCUS HOLMQUIST, Halmstad

KÖP TANGENS GARDINER

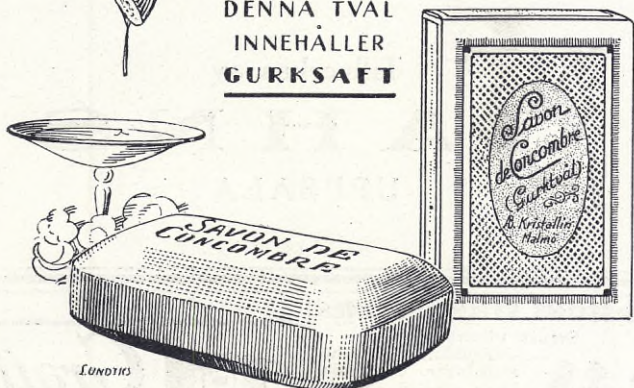
BÄSTA FABRIKAT

Savon de Concombre

GURKTVÅL

Antikens kvinnors skönhetsmedel var gurksaften.
Engelska kvinnors skönhetsmedel är gurksaften.

DENNA TVÅL
 INNEHÅLLER
 GURKSAFT

Skulle Eder handlande ej föra densamma så tillskriv A.B. Kristallin, Malmö.

Målet för skolgymnastiken har blivit att inöva så många rörelser som möjligt, men ingen tänker på, vad den eller den rörelsen gör för nytta. Lungornas arbete tänker man icke alls på. Man utgår ifrån att det eller det muskelpartiet utvecklas vid en viss rörelse, men i regel förvissas man sig aldrig om att så verkligen är fallet. Skolgymnastiken är en blandning av militärgymnastik och ballett, men utan militärgymnastikens disciplin och utan ballettens behändighet och skönhet.

Målet skall vara att utveckla hälsa och kraft, men man bör därför icke glömma bort de vitala organen. Man skall öppna elevernas blick för nyttan av gymnastik, och detta går absolut icke med kommando. Övningarna skola vara lagda så, att man aldrig för ett ögonblick glömmar utvecklingen av hjärta, lungor och hud. Andningsövningar, frotreringar samt sist en enkel samling gymnastiska rörelser äro grunddragen. Läraren skall i förening med lärjungarna kontrollera övningarnas verkningar på var och en. Prestationen skall sättas i andra rummet och elevernas fysiska utveckling i det första. Minst två timmar i veckan skola dessutom lärjungarna undervisas i olika idrottsgrenar.

En så lagd skolgymnastik och skolidrott skall öka kraften, hälsan och arbetslusten hos eleverna. Skolan kommer på det viset att befrias från det tunga ansvar som den nu bär, nämligen att en fel lagd undervisning kostar för mycket och ger ringa utbyte.

En hyllning till mor.

(Forts. fr. sid. 995.)

mor i världen — hon är den allra modigaste, klokaste och viljestarkaste — men på ett otroligt stilla sätt så att de flesta ej ana det — det är det som är så underbart med mor. Hon har aldrig varit stark och dock orkat mer än de flesta. Utan en klagande ton har hon fött oss alla till världen (ordet har jag från far) — sytt alla våra klädningar, kappor, mössor och byxor och duschat och tvättat oss och »dragit» läxorna åt oss — antingen det var franska, tyska eller engelska eller andra märkvärdiga saker — jag kan ej minnas annat än att mor vetat allt jag frågat henne om. Så skulle hon ju ordna hela huset och först och sist vara »sällskapsdam» åt far — för han ville helst att mor skulle sitta bredvid och sy när han arbetade. Mor hade också alltid sin resväska stående packad för hon måste alltid vara beredd på att far kunde komma och säga: »Hör du jag tror vi reser till Stockholm idag», eller något dylikt och om han reste ensam på morgonen kunde det vid middags-tid komma ett telegram »tag nästa tåg!» — Ja, nog kommenderade far det hela, men allt blev som mor »tyckte», i alla fall, men icke så att man märkte det. Jag minns en gång när jag gärna ville med på en cykeltur, men far vågade ej släppa ut mig på ett sånt äventyr. Inga böner hjälpte. Utanför dörren mötte jag mor och berättade henne min sorg »näja, du får väl vara glad ändå min tös» och så försvann hon in till far. — Men jag hann knappt ge en liten besvikelsens suck ifrån mig förr än mams kära röst kallade på mig »Lisbeth, skynda dig in till far, han har något att säga dig». Så fort jag hunnit innanför dörren upptäckte jag den kära glimten i fars ögonvrå — den bådade något skojigt. »Hör du, mor tyckte att du skall få följa med i alla fall.» Hejsan — kramar och kyssar — jag tror far var lika glad som jag — och utanför dörren stod mor och såg

A. D. FÖRENADE
PIANO & ORGEL
FABRIKER
GÖTEBORGS

Våra svenska instrument äro bäst och i förhållande till kvalitén billigast

MALMSJÖ-BILLBERG
GUSTLIND & ALMQUIST
GUSTAFSON & LJUNGVIST
RÄLIN
GÄVLE ORGEL- & PIANOF.

DUNTÄCKEN
MADRASSER

göra sängkammaren
till ett Paradis

J. Svensson & Bourghardt
GÖTEBORGS
Täckfabrik Fjäderrenseri

SPRINGMADRASSER

och
STÄLMÖBLER

Ny illustrerad katalog med stor
prissänkning från 15 mars på be-
gäran gratis och franco.
SKAND. SÄNGRESÄRFABRIKEN
Tel. 344. Karlstad. Tel. 344.

Bensintvätta

kostymen vid Saltsjöbadens Kem. tvätt.

Till smörgåsbordet,
vid matlagning och
all bakning
har

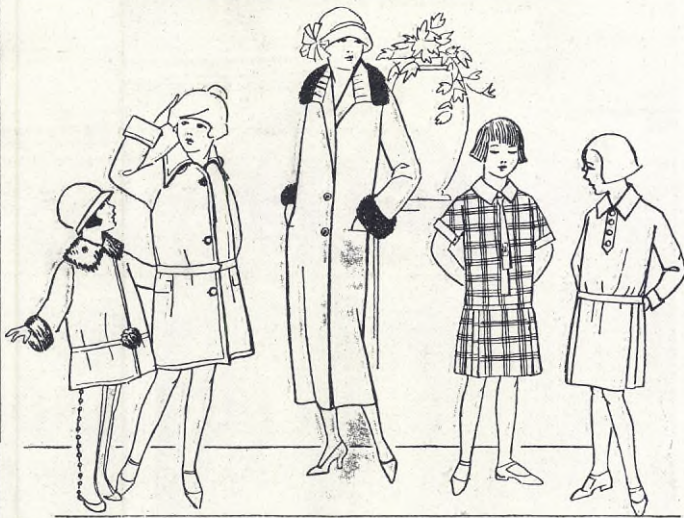
Vanderberghs

margarin
smörets alla egen-
skaper men icke
dess höga pris.

PUB

Flickornas ekipering

är ett ofta dryftat spörsmål. Alla äro emellertid eniga om, att "Paul U. Bergströms" flickkläder stå i en klass för sig i fråga om god kvalitet och trevliga modeller. — Här nedan en liten axplockning bland våra höstnyheter:

ANNIKA BRITA DISA NANCY DAISY

ANNIKA, Barnkappa, av beige, rostfärgad, ljusgrön eller blågrå prima foulé cheviot med skinn garnering, fodrad. Storlekar 1 till 4 år. Storlek 1 är kr. **26.50** med 1 kr. tillägg för varje åldersstorlek. Samma modell av mörk beige, brun eller blågrön prima eskimå, fodrad. Storlekar 1 till 4 år. Storlek 1 är kr. **29.** — med 3 kr. tillägg för varje åldersstorlek.

BRITA, Flick-Ulster av enfärgat brunt samt blå- eller brunmelerat ulstertyg. Storlekar 6 till 12 år. Storlek 6 är kr. **21.** — med 2 kr. tillägg för varje åldersstorlek.

DISA, Backfisch-Ulster av brun, svart eller mörk beige randig Velour med skinn garnering kr. **67.** —

NANCY, Flick-klänning av prima cheviot i vackra skotska mönster. Storlekar 5 till 12 år. Storlek 5 är kr. **17.50** med kr. 1.50 tillägg för varje åldersstorlek.

DAISY, Flick-Klänning av marinblå eller brun prima helylle cheviot. Storlek 4 till 12 år. Storlek 4 är kr. **16.50** med kr. 1.50 tillägg för varje åldersstorlek.

Paul U. Bergströms A/B

Drottninggatan 74, Stockholm. Flickavdelningen.

Blodbrist och aptitlöshet

övertvinnes snabbast av

Ferrin

Bästa Järnmedel.
Utmärkt stärkande.

Har Ni svårt att finna ett gott té?

Försök då PRYTZ' milda "Sinchow" äkta Kina-té till 1.50 för 1/8 kg. (Kr. 12 pr kg.) Fraktfritt vid 1 kg. Prislista omgående. PRYTZ' téer äro alltid färska, välkända sedan 45 år

A.-B. PRYTZ THÉIMPORT,
GÖTEBORG.

BOLINDER'S SPISAR

en fröjd för husmödrar

BLOMSTER-hälsningar

Kungl. Hovleverantör
över hela jorden.

Beställningar å blommor ombesörjes kostnadsfritt under garanti för omsorgsfullt utförande å alla platser av

VASA BLOMSTEHANDEL

GUSTAF EKMAN,
GÖTEBORG.

Telefoner 10365, 4314. Telegr. Vasa.

Medlem av Föreningen för blomsterbeställningsförmedling samt de internationella organisationerna F. T. D. U. S. A. samt B-V i Tyskland 6000 medlemmar.

Säg det med Blommor!

Varje husmor med intresse för saken får gratis från oss boken

"142 sätt att tillaga bananer."

Pris i bokhandeln kr. 1:50.

Skriv till
A.-B. BANAN-KOMPANIET
STOCKHOLM

skälmaktig ut: »Nå?» — »Ja tänk, att jag fick! Hur bar du dig åt mor?» Jag hade inte tid att vänta på svar, men efteråt har jag undrat. — Det var nog en av hennes kära blickar — ingen kan väl motstå dem!
Lisbeth.

Fladder.

(Forts. fr. sid. 998.)

ten, har en rad ljusa fönster. Dess sken går genom almens täta grenverk och kommer de granna höstblommorna på kullen runt omkring att lysa. Ett av fönstren står öppet ut till en balkong av gammal arkitektur, vilande på grova stolpar. Där ute står en kvinna orörlig mot det gula ljuset bakom henne, och hon ser utåt mörkret. Hon är lång, och en ljus klänning faller om henne. Inifrån rummet höras några ackord från ett piano, och de se profilen av en man, som sitter framför ett piano.

De stå tysta och orörliga och se. Så när sången ut till dem:

"Olyckelig den, som i verden gaar och aldrig havde en kjerligheds stund."

Kvinnan på balkongen står orörlig, och ljuset bakom henne skiner, och sången silar sakta genom almens grenverk ned till de två, som stå i mörkret och lyssna.

Så slår tornuret några slag. En man kommer tungt stövlande inifrån den ena av sidlängorna och slår dånande igen den tunga porthalvan och vrider nyckeln på insidan i dubbla lås.

De två unga stå ett ögonblick och stirra på den gamla portens rutmönstrade bjälkar.

Så vänder han sig mot henne och drar efter andan: Utanför det stängda paradiset!

Hon (fundersamt, i det hon sakta börjar att gå): — Paradiset? Det var Karlings. De bor där. Hon stod och väntade Mirabel.

Han (hastigt): Var det Mirabels mor?

Hon (fortfarande fundersamt och som för sig): Ja. De måtte ha haft främmande, då hon var så fin. Att inte Mirabel stannat hemma då! Och att gårdskarlen stängde porten! —

Han (skrattar): Han visste väl inte av det förrymda fåret. Pardon, fröken Mirabel! —

Hon (med allvarliga flickögon på honom, i det de närma sig lyktan): Jag vet inte, vad jag skall tro om er. —

Han (med de av lyktskenet bländade ögonen in mot hennes): Eller om ni ska tro på mig. Jag böjer mig för er mistro. Med vad rätt får framtiden utvisa. —

De passera sista lyktan, och dalvidden ligger mörk framför dem. Endast älven synes svagt blänka i stjärnljuset, och nere vid älvkanten synas två små ljus. Skenet från hemmets salsfönster.

De och deras röster försvinna allt mer i mörkret, och det sista, man hör, att hennes ansträngt käcka skratt och att

Han säger: — Framtiden! —

Sedan tar mörkret dem, men aftonstjärnan glimtar dem i ansiktet.

Lösning.

Så snart tager sommarn ett sorgset adjö av skogar och lundar vid blånande sjö, löd rebusen i nr: 36. Pristagare blevo L. Lombard, Djursholm, och Bärtha Petterson, Brottbj, vars pris uppgå till 12:95.

Edert hår det vackraste!

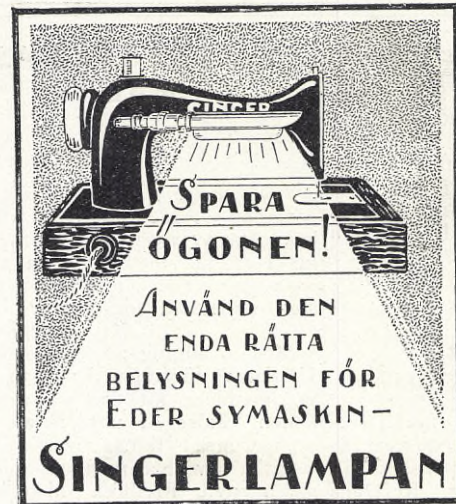
Just Edert hår kan bli det vackraste. Just Ni kan få glädja Eder åt den skönhet, som ett hår i sin fulla prakt utgör.

Här lämnas Eder beskrivning på en metod, som för fram till det önskade resultatet. — Tvätta först upp håret med *Azymol-Stimulus Schamponeringspulver*, indränk därefter hårbotten med F. Paulis hårvatten *Azymol-Stimulus* och frotera hårbotten därmed.

Genom denna behandling blir håret rikt, glänsande och vackert. Dess naturliga färg kommer till sin rätt, och frisyren blir luftigt porös samt lättkammad.

F. Pauli's

AZYMOL-STIMULUS

AKTA SPETSAR Piska
alla slag till billiga priser i
Teneriffa Magasinet, 5 Biblioteksg. och Renovera MATTORNA
vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

FRÅN UPSALA TILL ROCK ISLAND

Av Ärkebiskop NATHAN SÖDERBLOM.

Ur pressen:

... "Som reseskildring är ärkebiskopens bok verkligt framstående. Hans namn och ställning ha gjort att han fått se Amerika från ovan till nedan. Hans omfattande bildning och storsinnade intressessfär ge hans betraktelser å ena sidan en ovanlig bredd i omdömet, hans vakna blick har å andra sidan uppfångat enskildheter i amerikanskt liv som han gärna berättar med en humoristisk blink i ögat; och hans egen verksamma själ är tydligen från början ägnad att uppskatta amerikansk framåtanda och handlingskraft... en högst medryckande bok." J. L. i Aftonbladet.

Med porträtt.

Häft 7: 50,
Klotb. 9: —,
elcg halvfr.
band 15: —

"Förf:s snabba, psykologiska blick, förmåga att intuitivt förnimma, vad som är väsentligt, hans kraftfullt enkla, manliga stil och framför allt hans varma, geniala mänsklighet, allt detta har kommit väl till pass vid iakttagelse och skildring av det svenska i Amerika och dess betydelse i ett större sammanhang."

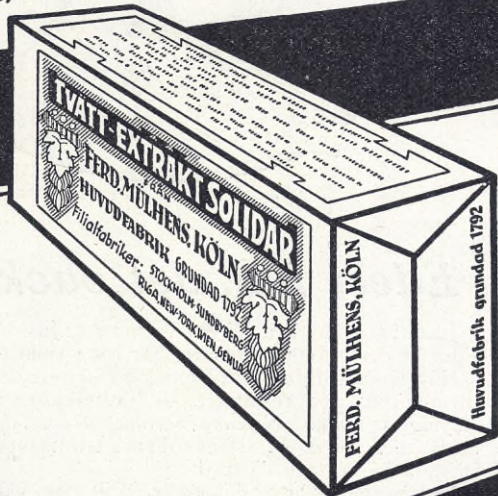
Stockholms-Tidningen.

Svenska Kyrkans Diakonistyrelses Bokförlag

Solidar Tvätt-Extrakt

Tvåtrikare, dock billigare än andra tvättpulver.

1/1 paket 52 öre.
1/2 paket 27 öre.

Solidar är det bästa till tvätt, innehåller icke något av de moderna, dyrbara för kläderna så skadliga blekmedlen utan enligt analys från Statens Provvningsanstalt endast för smutsens avlägsnande lämpliga beståndsdelar.

Iduns korrespondensklubb.

En 19-årig flicka frågar, om det finns någon människa, helst någon som bor långt borta, som vill brevväxla med henne. Bor i Närke. Är intresserad av allt, böcker och musik m. m., som en ej elementarskolebildad flicka kan förstå sig på.

En av Iduns många läsarinor.

Ressällskap

genom Iduns reseförmedling.

Ung flicka av god familj önskar att genom Iduns reseförmedling möjligen få ressällskap till London via Göteborg. Referens önskvärd och gives. Svar snarast till *Början av oktober.*

Ung fru med klena lungor, som så ogärna vill till sanatorium, undrar om någon av Iduns läsarinor ämnar resa till södern, Frankrike eller Italien och vill ha sällskap. Tänkte ligga på någon liten billig ort och draga nytta av klimatet. Alla kostnader betalas av var och en. Svar till *"Cacaoönan"*, Iduns exp., f. v. b.

Gikt Ischias Ryggskott Reumatism Åderförkalkning Ålderdomssvaghet

bekämpas effektivt med **miradium**, som innehåller äkta radium i vetenskapligt avpassade doser. På apoteken å 6,50 kr.

Tag först miradiumsalt eller -pastiller och, om så är nödvändigt, sedan de starkare miradium-tabletterna.

Gratis sändes boken om radiums verkningar. Skriv till Miradium-officinen, apoteket Vasens apoteksvarucentral, Vitrum, Stockholm.

LÄSARINNORNAS SPALT

SVAR.

Till "22-åring". Liknande värk, som den av eder beskrivna, orsakas ofta av översynthet och botas i så fall med lämpliga glasögon. Nu frågas, ha de läkare ni sökt, undersökt edra ögon?

Asklepios.

Med anledning av "Fil. stud. i Uppsala" förfrågan i nr 39, får jag meddela, att den omfrågade boken "Tales of unrest" av Joseph Conrad finnes översatt till svenska av Karin Hirn under namn av "Fredlösa historier". Boken utgavs år 1903 på Wahlström & Widstrands förlag, Stockholm.

Svar till "Djuptänkt". Detta är privatfrågor, som inte kunna besvaras i dessa spalter. Men tack för vänliga intresset. Ni kan få svar på åtminstone en av edra frågor om ni från bokhandeln rekvirerar den lilla boken "Ebons Småbitar", för några år sedan utgiven på Minervas Förlag i Stockholm. Ebon.

Svar till Namnlös. Emottagit edert brev. Synd om honom. Kunde han inte själv vända sig till tidningen, med den anhållan som ni nämner. Låt honom inställa sig själv på redaktionen. Vem vet, kanske Idun kan hjälpa på ett eller annat sätt, antingen med det nämnda, eller också med något annat. Idun har hjärta för de lidande. Det bevisas dagligen. Ebon.

Svar till Fru M. Tack för alla de vackra och erkännssamma ord som ni sagt mig i ert frågobrev. Roligt att ni så varmt uppskattar och så vänligt uppfattar mitt arbete i Idun. Kära ni. Inte är det skäl att oro sig för det nämnda. Men är ni så känslig, så skall ni akta er för att allt för mycket tänka på en och samma sak. Det må nu vara det nämnda eller något annat. I inbillningen kan en småsak förstöras och ett sandkorn kan bli ett berg. Minns berättelsen om körsbärskärnan. A. hade råkat svälja en körsbärskärna. På skämt sade B. till honom att nu kom det att växa ett körsbärsträd i hans mage. Denna dumma tanke slog rot i A:s hjärna och blev en fix idé, som han bar med sig hela sitt liv. Han hade en alltför känslig hjärna och hade naturligtvis för litet att göra. Alltså: grubbla inte på det ni nämnt. Det är ingenting att oro sig för. Ebon.

Svar till frun med dottern. Tillåt mig svara Er på detta

En parfumerad sarrmetslen creme, som avlägsnar generande hårväxt som genem ett trollslag.

VEET-cremen är lika lätt att använda som en vanlig ansikts-creme. Man smörjer den på huden sådan den är i tuben, väntar ett par minuter och tvättar därefter av den, och håret kommer att försvinna som genom ett trollslag. Cremen gör huden mjuk, elastisk och vit. Den orsakar ingen hårtillväxt och har ingen obehaglig lukt. VEET-cremen är långt bättre än depilatorer och skrapande rakknivar. VEET-cremen erhålles hos alla parfymhandlare. Engros-depot för Skandinavien: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

sätt. Om statens räntefria lån kan jag inte lämna Er något besked. Men angående den bana som ni tänkt Er för Er dotter vill jag på flera grunder allvarligt avråda. Inte nog med att det är dyrt. Därtill kommer att det är ytterst svårt att få plats, vare sig man söker hemma eller utrikes. Skall man därtill först låna pengarna, så ställer sig affären än mera tvivelaktig. Denna bana är lämplig för flickor med förmögna föräldrar, som har råd att bekosta den dyra, men trevliga lärdomen för sina unga döttrar. Att råda Er till något annat arbete är inte lätt, då man inte känner Edra förhållanden, anlag och förkunskaper. Kontorsarbetet föredrages av många men jag vet de som tycka detta arbete är torrt och själlöst. Inte alla tycka om det husliga arbetet, tyvärr, fast detta är hälsosamt. Om det husliga arbetet kunde omläggas i våra hem, så att fruar och döttrar mera allmänt deltog i det och i stället för fast anställt hembiträde, hade s. k. veckohjälp vissa dagar eller timmar i veckan för de grövsta sysslorna, så kom det mera både glans och glädje över det husliga arbetet och det blev mera ansett och förfinat. I så fall kunde man få goda placeringsmöjligheter för en hel del unga flickor. Men utom de nu nämnda arbetena ha vi ju en del praktiska, t. ex. hattsömnad, bokbinderi, biträdesplatser i varuhus etc. Här är litet av var sort att välja på. Ebon.

Svar till Mor. Tack för edert vänliga och erkännssamma brev. Roligt att ni så under årens lopp följt med vad jag skrivit och ändå mer glädjande att ni av det samma hämtat tröst. Om jag nu blott kunde hjälpa och råda er. En utomstående ser ibland mera klart på en sak än den som står alldeles uppi den.

Hurudant var er mans beteende eftersom det lade er på sjukbädden? Bedömde ni det lugnt och opartiskt? Var det han som åstadkom en brytning, fanns ingenting för er att göra. Tog ni det så nära att ni i flera år blev sjuk, så är ni en vek natur. En sådan behöver ett skydd och ett stöd. Hade ni kunnat fasthålla er man, eller behövt förlåta honom något, så hade ni bort göra det, så att det ej blivit brytning. Om han själv gjorde sig fri, så var det en annan sak. Men i många fall skiljas människor för idel småsaker. Och detta är skada. Kvinnan och mannen behöva varandra och böra ömsesidigt överse med varandra. Hur ofta har jag ej varnat frågande för skilsmässa. Mannen kan nog hålla sig styv och stolt och kavvat. Men en kvinna kan det inte alltid. Hon har bl. a. ekonomin emot sig. Angående ert fall vet jag inte mer än att ni nu är ensam med ett barn och behöver pengar för en affärs fortgång. Och så att ni i ett par års tid varit sjuk på grund av er mans beteende. Så långt ha vi nu kommit. Men är det säkert att ni under dessa förhållanden skulle bli hjälpt med pengar för att reda er under framtiden och uppfostra ett barn? Jag tror det knappt. En affär är ingen lätt-

(Forts. sid. 1009.)

Vårde Husmödrar

Skona Edra Barn

från att bli tvättade med mindervärdiga tvålorter, varav marknaden på senare tiden översvämmats.

Barnängens

Aseptin-Tvål och Vademecum-Tvål

(Bästa familjetvål)

garantera Eder en ren, äkta vara.

Se till att Barnängens Björn finnes stämpelad i tvålen

För spädbarn torde alltid Barnängens Barn-Tvål användas.

GIFT

Er aldrig! Ljunggrens Möbelfaffärer

15 Malmskillnadsg. 15, Stockholm.

NYTT KVARTAL

Prenumerera GENAST

Kr. 4:25

GRATIS till alla våra abonnenter IDUNS HÖST- OCH JULNUMMER

Båda rikt illustrerade och med bidrag av våra mest framstående författare och konstnärer. Omslag i trefärgstryck.

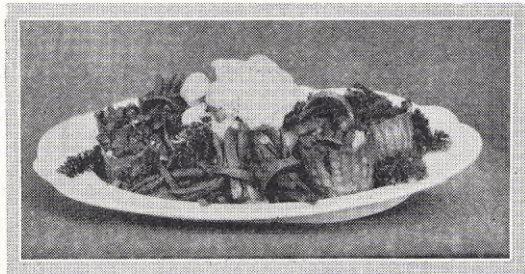
IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

GRÖNSAKSGARNITYR.

Det är icke nog, om maten är väl tillagad, den bör även bli trevligt serverad och vara prydligt och vackert upplagd. En lyckad måltid tilltalar såväl ögat som gommen. Ett synnerligen tacksamt material härvidlag är grönsaker. Och nu i grönsakernas — däri inberäknat de färska rotfrukternas — gyllene tid kan man gärna slösa med dem, och låta dess färgprakt komma till sin rätt. Man kan med ytterst små medel åstadkomma de mest tilltalande grönsaksfat, bara man lägger ner litet omsorg på val av färger och anordningar för upplägningen.

Blomkål, morotsragu i krustader och bönkärvar.

Tyvärre syns icke färgerna på bifogade bilder, men med litet fantasi kan man lätt tänka sig dem och förstå, att den enkla sammansättning av pressad potatis och morötter, som bild 1 visar, är både vacker och smaklig. Potatisen är råskalad, kokt och pressad genom purépress direkt på varmt serveringsfat. Morötterna äro väl skrapade, och härvid ser man till, dels att de bli jämnstora, och dels att de äro avskurna vid stjälken med ett skarpt snitt, så de kunna stå. Sedan moröt-

Vår av kännare högt uppskattade

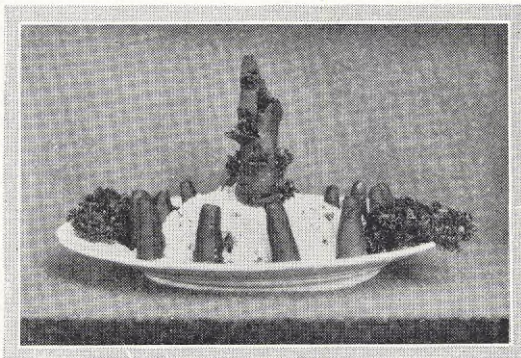

Hembäres direkt till privathushåll.

terna äro kokta, få de väl rinna av och läggas sedan i en kastrull med smält smör, där de få bli väl genomhettade och blanka (= glaserade). Till moroten mitt på fatet väljer man en stor morot. När den är kokt, skär man en del snitt med en vanlig krusig legymkniv, så det ser ut som blad. Fatet är sedan garnerat med persilja.

Bild 2 visar grönsaksfatet med blomkål, morotsragu i krustader och bönkärvar. Ett kokt blomkålshuvud lägges på mitten. Morotsragu tillagas på följande sätt: Morötterna skrapas, skäras i tärningar och fräses i smör tillsammans med hackad lök; litet tomatpuré hälls på och morötterna få sakta småkoka, tills de äro mjuka. Under tiden påspädes något vätska (vatten eller buljong) om så behövs. Ragun fylles i krustader, som ställas på sidan om blomkålshuvudet och däremellan läggas bönkärvarna. Dessa bestå av en knippa kokta hela små gröna böner (haricourts), som stickas in i en morotsring — moroten skuren i skivor, och dessa uttagna med äppelpipa eller annat litet runt mått —

Bild 3 visar ett grönsaksfat med palsternackor och ärter. Palsternackorna ansas och formas så de bli jämnstora och kokas hela i saltat vatten. De skäras i skivor som läg-

Pressad potatis och glaserade morötter.

gas ihop, så de se hela ut och ställas runt fatet, kokta ärter läggas i mitten, och på toppen av varje palsternacka lägges en kula smör, som beströs med hackad tryffel eller persilja.

En hel del andra kombinationer kunna tänkas; här ytterligare några förslag.

På en bädd av pressad potatis lägges en stor, väl kokt och urholkad kålrot fylld med kokta ärter, som övergjutas med smält smör. En stor utsirad morot (se bild 1) placeras på båda sidor om kålroten, och fatet garneras med salladsblad och persilja.

Ett stort vackert blomkålshuvud placeras mitt på fatet, röda tomathalvor fyllda med ärter ställas omkring och mellan dessa små runda brynta potatisar.

Ett stort, väl kokt savoykålshuvud lägges mitt på fatet. Kokta, något urholkade selleri- eller jordärtskocksbottnar med väl brynta små syltlökar på placeras omkring.

Kokta kålrötter skäras i skivor, dessa delas mitt itu och stekas vackert bruna i smör. Kålröttskivorna lägges i rad något på varandra; potatis och morötter placeras på sidan.

Kålrötter, potatis och morötter skäras i små jämna tärningar och kokas i saltat vatten var för sig. De lägges upp i smala ränder snett över fatet, begjutas med smält smör och beströs med hackad persilja.

SASOL Skönhetsinstitut och läkare använda och förordade den medicinska skönhetsvälen **SASOL-TUÅLEN**

Säljes å apotek och välsorterade affärer å 75 öre och 1:25.

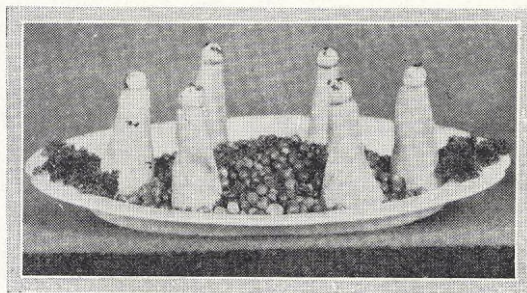

Selleri- eller jordärtskocksbottnar kokas och ovanpå lägges en brynt champignonhatt fylld med champignoner, fötterna som hackas, fräses med hackad lök i smör och blandas med tomatpuré, salt och vitpeppar.

Vita vackra väl kokta jordärtskockor läggs mitt på fatet och en rad bönkärvar placeras runt om. Jordärtskockorna beströs med hackad tryffel, och fatet garneras med sallad och persilja.

En trave kokta sockerrötter lägges mitt på fatet och en grupp brysselkål lägges på varje sida.

*

Kokta palsternackor och ärter.

En del av ovan beskrivna grönrätter äro lämpliga att servera som ensam rätt, och vilken som helst kan serveras tillsammans med någon lämplig köttträtt.

Vid tillagning av färska grönsaker bör man komma ihåg, att salt är en viktig faktor. Utan salt bli grönsakernas smak fullkomligt misslyckad, fadd och tråkig. Man kan beräkna ungefär en msk. salt till varje liter vatten vid kokningen. Vidare bör färska grönsaker alltid läggas ner först när vattnet kokar. Kallt vatten "vattnar ur" dem, och

Edert bord får varje dag en fästlig prägel om Ni använder

DIRIGOLD

Egna utställningar i Stockholm, Hälsingborg och Örebro.
A.-B. ALCOMETALLER, ÖREBRO

Som korthus

ramla gamla fördomar mot margarin om man smakat **Mustads Bästa-Växt**.

Man kan aldrig sätta sig in i att det verkligen finnes ett margarin, som så fullkomligt ersätter mejerismöret, förrän man provat **Mustads**. Då råder intet tvivel längre.

Det är skillnad på smör och smör samt på margarin och margarin, men på Mustads Bästa-Växt och smör är det endast priset som skiljer.

Köp i dag och döm sedan!

Krantz

LEJA-MAGASINET

står redo möta det stora Skotska Modet. Vidstående modeller 2 st. reklamklädningar.

Skotte A av prima helylle foulé 39.50. Förtjusande färgställningar. Finnes i storlekar 40-42, 44-46.

Skotte B dito med lång ärm. Kan även knäppas högt i halsen. Finnes i storl. 40-42-44-46-48. Pris 53.50.

(Dessutom stort urval enstaka eleganta modeller i utsökta skotska färger.)

Skottiskt är användbart och hemtrevligt.

LEJA-MAGASINET, Norrmalmstorg, STHLM

ombindes och lägges i ljumt vatten jämte salt och persilja. När vattnet kokat upp, pålägges lock och fisken får sakta koka ½ timme. Till såsen vispas smör, mjöl och äggulor kraftigt över svag eld, fiskspad och citronsaft tillsättes. Såsen silas genom grov sil och serveras genast.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Gratinerad blomkål med kalvsteksragu, (för 6 pers.). Ett stort blomkålshuvud (eller 3 mindre), vatten, salt, ½ kpk stötta skorpor, 2 msk. riven ost, 60 gr. smör, 300 gr. tomater, vitp.

Kalvsteksragu: överbliven kalvstek, 1 steklök, 40 gr. smör, 2 msk. mjöl, buljong eller steksås, 1 dcl. grädd, salt, vitp.

Blomkålen ansas, kokas och får rinna av väl. Ett silverfat eller annat eldfast fat smöras. Blomkålen lägges mitt på fatet, begjutes med tomatpuré (av hälften av tomaterna) och beströms med stöta skorpor och riven ost. Överst lägges smöret i flockar. Fatet sättes in i god ugnsvärme, tills blomkålen fått färg. Under tiden tillredes ragun. Kalvsteken skäres i tärningar och fräses tillsammans med finhackad lök i smör. Mjöl ströses på och buljong eller steksås spädes på till en lagom tjock stuvning, som smakas av väl med salt och vitp.

Ragun lägges upp i krans omkring blomkålen och rätten serveras med tomatlavor och sallad eller persilja.

Martakaka, (för 6 pers.). 4 ägg, 8 msk. söt grädd, 1 dcl. socker, 1 msk. riven citron, 1 msk. riven mandel.

Till formen: 2 msk. smör.

Äggen vispas tillsammans med grädden; socker, citron och mandel tillsättes. En pajform smöras med kallt smör och däri slås smeten (som bör vispas hela tiden). Kakan gräddas i svag ugn ½ tim-

me och serveras i formen varm med kall fruktsås, (helst hallon). **Savoykålspuré**, (för 6 pers.). ½ kg. savoykål, vatten, salt, 1 lök, 1 msk. smör, 3 msk. mjöl, salt, vitp., 1½ lit. vatten, köttextrakt, 1 msk. konjak, 1 msk. brynt socker.

Beredning: Kålen skäres i klyftor som jämte den ituskurna löken kokas mjuka i saltat vatten och passeras. Den blandas därefter tillsammans med mjölet. Smöret brynes, den passerade massan tillsättes jämte det kokande vattnet, och soppan får koka 10 min., köttextraktet upplöst i vatten tillsättes, och soppan avsmakas med kryddor, konjak och brynt socker.

LÄSARINNORNAS SPALT

(Forts. fr. sid. 1006.)

skött sak för en vek kvinna med sorger bakom sig. Och har man dessutom lånat pengarna, så är det ju på visst sätt som en ny affär. Tar ni nytt lager, så skall det betalas inom tre månader, vare sig ni sålt det eller ej. Tar ni inte in nytt, så går kunderna till någon annan. Ni måste ha hjälp i affären och i hushållet. Ni har barnet som behöver tillsyn. För inte länge sedan var det någon i Idun som på det kraftigaste avrådde från att öppna affär med lånta pengar. Sök upp det svaret och begrundat det. Det hade skrivits av en som prövat saken. Jag vill frånråda er att fortsätta med affären även om ni skulle kunna få låna pengar. I stället råder jag er att sälja affären. Så kan ni hyra en liten nätt lägenhet och ta matgäster. Jag känner tjogtals personer som försörjt sig och familj därpå, uppfostrat barn och givit dem god uppfostran. **Ebon.**

FRÅGOR.

Tacksam få beskrivning på en skånsk trevlig nationaldräkt, helst Herrestadsdräkt, även vinterjacka. Kan själv sy, om jag finge en noggrann beskrivning. Kanske någon av Iduns läsarinor ville till ej för högt pris sälja en sådan dräkt. **Bobb.**

Vore tacksam om någon av Iduns ärade läsare skulle vilja vara vänlig lämna mig upplysning i vilken stad eller samhälle det ej finns någon pappershandel och var där det skulle löna sig sätta upp en sådan.

Mångårig prenumerant.

Vore mycket tacksam få svar på följande frågor: 1) Hur stor lön kan en guvernant påräkna, då hon avlagt realskoleexamen och genomgått småskoleseminarium, båda med goda betyg? 2) Begagnas det realskolemöror av sidan? Jag har endast sett sådana av sammet.

3) Vilka ämnen läsas på latin-gymnasiet? Vilka på realgymnasiet? Vilka ämnen äro valfria, och förekomma skrivningar i alla de främmande språk, som läsas?

4) Finns det någon latinsk lärobok, lämpad för självstudium? **Dummer-Jöns.**

Jag är blekingska, i 30-årsåldern. Har suttit på kontor i många år, varav de åtta senaste i Sthlm. Sedan ett halvt år räknas jag till den stora skara, som på det området, på grund av de dåliga affärstiderna blivit utan arbete. Så tog jag min påtvingade "ledighet" till en lång semester över sommaren i mitt hem och hyrde ut mitt lilla ungarbo i Sthlm på ett år, dit jag tänker återvända i april månad. Men jag tycker att det blir alldeles för lång vila och ville därför så gärna försöka komma i ett hem för att under dessa återstående fem,

sex månader komplettera mina husliga kunskaper. Jag är kunnig i handarbete och enklare sömnad.

Om jag försöker fråga Iduns läsarinor, som jag många gånger sett hjälpa med råd och dåd, kanske det även lyckas för mig. Helst ville jag komma uppåt mellersta och norra Sverige. Intresserad för skidor och annan sport, glad och munter till lynnet, skulle jag kunna vara till både hjälp och sällskap i ett hem å herrgård, prästgård eller större bondgård. **Hemintresserad blekingska.**

Härmed önskar jag få göra en förfrågan till läsekretsen av denna tidning. Jag är student (manlig) sedan 18 år tillbaka. Min ålder är 37 år. På grund av en långvarig sjukdom strax efter studentexamen (nu är jag sedan många år tillbaka frisk) har jag ej sedermera kunnat komma in i något av de statens verk, till vilka studentexamen berättigar. Min ålder blev nämligen för hög, 25 år, och då denna ålder är bestämd som åldersgräns, har jag ej lyckats vinna inträde. Lika svårt är det att erhålla plats på något privat område. Jag har sökt plats sedan många år tillbaka men har ej lyckats erhålla någon sådan. Till kroppsarbete saknar jag erforderliga krafter. Under denna långa tid har jag tidvis kunnat uppehålla mig genom privatlektioner och har tidvis hållit hjälp av min fader. Men som min far nu är död, och jag ej har några föräldrar mer i livet, är min ställning nu förtvivlad. Min studentexamen har jag ingen nytta utav, och jag har alltså sämre ställning än många av dem, som hava långt mindre kunskaper än jag. Jag saknar ofta medel till mitt allra nödortrigaste uppehälle. Jag vore nu tacksam, om någon av denna tidnings läsare kunde giva mig anvisning på något lämpligt arbete eller ge-

nom något mindre bidrag upphjälpa min ekonomiska ställning. **Rädlös.**

En nervsjuks bön.

Undertecknad, som är en nervsjuk medelålders flicka på grund av nervvärk och medföljande nervositet urständsat att själv förtjäna något, frågar på det ödmjukaste om tidningen Idun som hjälpt så många olyckliga skulle vilja sätta in denna skrivelse åt mig. Vore jag ej så nere i mitt nervsystem och så utan medel skulle jag ej fråga, det är så svårt att vara fattig och den dolda fattigdomen är värst. Jag är 45 år gammal, har i 10 år skött om hemmet hos min gamle far. Han vistas på ålderdomshem. Där har vi ett rum och kök, fri vebrand och lysc, de gamla har det bra här men för mig som är nervsjuk blir det i längden tröttsamt och tungt att arbeta med köksgöromål och matlagning och så passa en gammal, ensam i så många år. Jag har blivit så led vid allt här hemma, orkar ej längre på detta sätt. Behöver ombyte på luft och att få se några andra människor. Jag vill då gärna arbeta, men nervvärken är så svår i rygg, armar och ben av ansträngning och leda till samma arbete så jag känner jag måste få ombyte på båda dera. Men jag har inga medel, att resa bort en månad på något vilohem, eller att få komma i någon vänlig och god familj. Det är vila jag behöver. Förra året fick jag hjälp av Fattigvården här i sta'n och var borta några månader på ett vilohem. I år har jag varit hemma hela året. Jag blir så ledsen och förtvivlad ibland, vet mig ingen råd, för jag är så led vid allt och dödstrött. Synd om min gamle far också som skall se mitt lidande och höra min ständiga nervositet, han har reumatismen, så jag måste ju hjälpa honom. Snälla goda Idun,

Män med starka Tänder

det är
Colgate's
mål

Colgates tandpasta

är framställd i samråd med berömda läkare och kemister. Den är fri från syror och andra frätande eller nötande beståndsdelar. Den rensar tänderna fullkomligt och återger dem deras naturliga vitthet samt skyddar dem mot angrepp av bakterier.

hjälp mig. Kanske någon god människa skulle vilja bidra med någon krona, till en månads semester och vila åt mig.
Anspråkslös.

FRÅGOR OCH SVAR

Fråga: Tacksam för adr. på någon skola i Stockholm där vävskurs ingår i termins-undervisningen. Eller en praktisk skola, där 3-månadskurser i vävning ges.
Ely.

Svar: Johanna Brunssons vävskola, Kungsgatan 70. — Yrkeskurser på 13 veckor och hemvävningsskurser på 4—8 veckor. Birgittaskolan, Beridarebangatan 21. Kortare och längre vävskurser.

Fråga: Skulle Idun vilja vara så vänlig lämna upplysning om åldersgränsen och övriga fordringar för att vinna inträde som elev vid Sofia Hemmet?

En hövsuppgift.

Svar: Inträdesfordringar äro elementarskolebildning, att ha fyllt 18 år, äga god hälsa och god fallenhet för sjukvård. En elev antages först efter 1—3 månaders provtid. — Utbildningstid vid Sofiahemmet 3½ år. Kursavgift 400 kr.

Fråga: Vad för slags tyg, randigt eller brokigt, blir trevligast till kuddar och överkast å ottoman?

Frågväs.

Svar: Skall man välja mellan de två, är brokigt att föredraga.
Fråga: Beder härmed vänligast Iduns mångkunniga rådgivare om bästa sättet att få bort en stor fläck flugsmuts som jag i sommar fått på en gul slätspänd lampskärm av siden.

Mångårig prenumerant.

Svar: Gör ett tämligen starkt avkok på kvilajabark, sila från barken. Doppa en mjuk lapp i vätskan och gnid fläcken försiktigt därmed. Upprepas några gånger med rent ställe på lappen. Till sist gnides med en torr lapp.

Fråga: Får en privatperson utan tillåtelse sälja (eller byta) en slags crème, som hon själv funnit upp. Det finnes ej någon giftig insats i den. Den är mot röda händer och fullkomligt oskadlig men effektiv. Från svullna, röda händer har jag fått den bästa färg jag kunnat önska och svullnaden har helt försvunnit. Nu tänkte jag genom annons försöka sälja småportioner därav. Tacksam för svar är
Diana.

Svar: Ni kan utan att begära tillstånd sälja av er crème så mycket ni vill. Lycka till att få avnämare!

Fråga: Är s. k. korkparkett som golvbeläggning i boningsrum i alla avseenden rekommendabelt? Är det slitstarkt, lättskött, prydligt? Passar det i alla slags rum? Kan det läggas genast på nylagt trägolv, eller bör detta först torka ett par år? Finns det något bättre golv än korkparkett för boningsrum?
Villula vinnula.

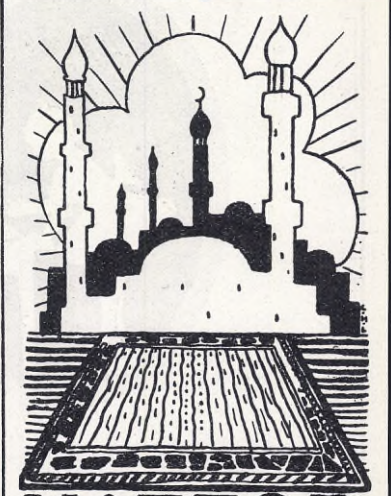
Svar: Korkparkett är en fast korkmassa av 1½ cm. tjocklek. Det är ofantligt slitstarkt och även vackert, om det bonas som ett vanligt parkettgolv. Skötes då som ett bonat golv. Eller också kan mattan fernissas, då den tvätas som vanliga korkmattor. Kostar 17 kr. kvadratmetern. Nylagt trägolv måste torka minst ett halvt år innan korkmatta av vilket som helst slag pålägges. Korkparketten torde passa bäst för hallar och kök men bonat även till andra rum.

Fråga: 1) Köpte förra året en vacker, blommande hängfuxia, men i år har hon inte alls blommat. Varpå kan det bero?

2) Hur skall jag färga vita gardiner (handarbetade) gula så att de ej krympa?

3) Säg på Göteborgsutställningens hemslojd stora blomkrukor

Sturemagasinet

MATTOR

prover och kostnadsförslag på begäran. Adressen är 15 Stureplan, Stockholm.

HUSMÖDRAR KÖP

Mört, välsmakandel

KORSETT, bekväm, välsittande och elegant utföres efter Edra egna mått till ungefär samma kostnad som en färdig konfektionskorsett, vilken aldrig kan passa o. därför alltid äsamlar Eder otrevnad. Korsetten gjord här framhäver dessutom de vackra linjerna i Eder figur. Damer kunna per brev beskriva sina önsningar o. få sig då gratis tillsända tygprover (nämn färg!), beskrivning hur mätten tagas samt prisuppgift. O. ÖBERG, Brahegatan 32, 3 tr. (Tel. Ö. 1925), Sthlm.

Missprydande hårväxt

behandlas med elektrolys. Enda rätta behandlingsmetoden. Behandling med pastor och salvor äro humbug. Pris pr gång 5 kr. Drottningg. 81 A, Sthlm, 11—5. Norr 34 41. Fru M. v. Mickwitz.

Mellins Food

är en världsberömd, lättsmält kraftnärning för barn, ammande mödrar, konvalescenter och ålderstigna samt för personer, som lida av mag- eller tarmsjukdomar. Förordas av läkare. Köpes i apotek, speceri- & drogaffärer.

Hermes

VELOCIPEDEN är alltid försedd med vidstående märke — en garanti för kvalitetsvara. Vi hänvisa i övrigt till vår katalog och broschyr, som gratis erhållas hos våra återförsäljare eller direkt från oss.

AKTIEBOLAGET NYMANS VERKSTÄDER UPPSALA

CRÈME de Cholepalmine

I 30 år beprövat hudmedel mot kåld och solbränna. Säljes på alla apotek och hos handlande i tuber à 60 öre o. i burk.

I parti hos LARS MONTÉN, Stockholm.

Kjolplissering

Maskinmärkning, hålsöm och brodering. Ingeborg Lindeberg, Specialateljé, Mästersamuelsgatan 32, Stockholm. Order till landsorten omgående.

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta Hårmedel och överträffas icke av något annat liknande preparat. Pris pr fl. 8: 25. Erhålls hos alla 1:sta klass Parfymeri, Damfrisering och Drogaaffärer. Ensamf. för Skandinavien: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Fyrtornets Konserver för smörgåsbordet

rekommenderas

RADHES ANJOVIS i ostronsås. FYRTORNETS SARDINER, KAVIAR. MAKRILL, SILL i olja. APTITBITAR, VINGASILL i dill. Fyrtornets märke garanterar högsta kval. Tillsä till "Fyrtornet" finnes

BESTÄLLNINGAR
Goss- & Flickkläder
o. KAPPOR emottages Valling. 17 n. b. Sthlm. Tel. Norr 110 09. Fru MARIA LINDQUIST.

Oatine

DET ÄR DEN FRIA ALKALIN I VANLIG TVAL, SOM GÖR HUDEN TORR, varjämte smutsen och de klimatiska förhållandena inverka på ANSIKTET. Använd därför ett renande, stimulerande och närande medel, som OATINE, vars underbara förmåga att bevara huden klar och vacker är enastående. Blott ingnidning och avtorkning är nödvändig och samtidigt skyddas ansiktet. Begär uttryckligen OATINE "Vit burk — grönt lock" och tillbakavisa alla efterapningar. OATINE fås överallt i tub eller burk à Kr. 2: 50 samt i stor burk med tredubbelt innehåll Kr. 5:—.

mild och välgörande, uppsuges ögonblickligen av huden vid lätt ingnidning; den är mycket dryg och vålluktande samt bevarar huden mjuk, klar och vacker. Fås i burkar à Kr. 2: 50 och Kr. 5:—.

Tillerkänd 10 Grand Prix & Guldmedaljer.
THE OATINE COMPANY A.-B., London, Paris & Stockholm
Nederlag: Luntmakaregatan 79, STOCKHOLM. Tel. Vasa 142 24.

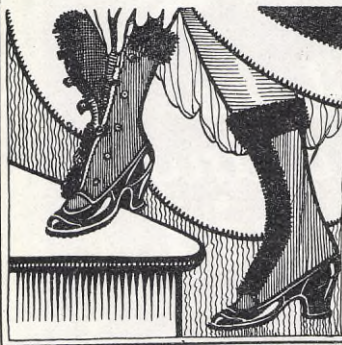

En bottin,

lätt knäppt, vacker och välsittande även vid olika benvidder är

GISLAVEDS senaste nyhet.

Försedd med automatiska snabbhäkter och elastiska skaft är den just vad Ni sökt efter.

Stockholms Nya Järnsängfabrik.

Rekommenderar sina tillverkningar av Järnsängar, Sängkläder, Ottomaner, Comfort-soffor, Täcken, Kuddar såsom varande de bästa i handeln förekommande. Kontor & Utställning: Norrlandsgatan 16, Stockholm. Telefoner: 7856, 12992, Norr 7181.

i hamrad mörk koppar. Undrar var de kunna köpas?

4) Var i Sverige försäljes Weetcrëmen? Tacksam för svar vore Asta.

Svar: 1) Det kan möjligen bero på att den under vinter stått för varmt och vattnats för mycket. Ställ den svalt och torrt nu i vinter och vattna den mycket sparsamt. Till nästa vår beskåras den något om det behövs innan den inställes i värme. Vattnas då rikligt och ibland med gödselvatten.

2) Vita gardiner bli mycket vackra om de efter tvättningen färgas i té.

3) I hemslöjdsföreningarnas butiker bruka hamrade kopparsaker förekomma eller kunna anskaffas.

4) I välförsedda parfymaffärer.

Fråga: Har tänkt resa till Harz för att tillbringa julferien och vore tacksam få följande frågor besvarade i Frågoavdelningen.

1) Till vilken plats i Harz bör jag resa, då jag behöver stärkande skogsluft?

2) Finns där något gott pensionat eller hotell, som Idun kan rekommendera?

Skog.

Svar: Om man vill ha hög bergs- och skogsluft bör man välja sportorterna Schürke och Elend. Är tyvärr ej i tillfälle att lämna någon speciell adress där, men hotell och pensionat finnas på båda ställena. På nordvästra sidan av Harz ligger Wernigerode. Där finns en ansedd flickpension, som kanske under julferien tar emot andra gäster. Adressen är Fräulein Gess, Wilhelmstrasse 20, Wernigerode. Vidare är det Gossalar am Harz med ett gammalt kloster från medeltiden, i vilket ett utmärkt pensionat är inrättat.

Film.

Vart skulle Rut, en kvinna av sena tider och med sena tiders åskådningar, med svåra tiders tvevel i sitt hjärta längta, när hon fick livsleda och blev övergiven av den, hon älskade? Förr i världen gick en kvinna i kloster, när hon blivit olyckligt kär och där stannade hon lagom länge för att glömma, varefter hon trädde ut, vacker och utvilad, botad, renad, färdig att älska igen — nu måste hon sitta på kontor och slå ihjäl sina bittra tankar och sin hemska längtan på en skrivmaskin och på kvällarna måste hon gå på bio.

Visserligen var det skönt med biograferna. Rut gick på bio varje kväll, sedan hon blivit övergiven av honom, som hon tyckte förfärligt bra om, d. v. s. aldrig älskat, förrän nu, då han glömt hennes telefonnummer och gick helt andra vägar än hennes. Nu först älskade hon honom.

Rut gick på bio alla kvällar, men aldrig såg hon mer än första hälften av varje drama. Just när allting var som olyckligast och omöjligast gick hon. Och olyckligt och omöjligt var det överallt, ungefär vid tiotiden, när den sista akten återstod. Med delad smärta, halv smärta, gick hon alltså hem till sig, kände den sköna hjältinnans armar om sin hals och visste, att i sorgen funno kvinnorna varandra, i kärlekssorgen var hon äntligen likställd med den sköna grevinnan eller hertiginnan.

Oftast gick hon på den allra största biografen i staden, därför att där gingo de största dramerna. Aldrig någonsin var livet så komplicerat, infernaliskt inkrånglat och vedervärdigt som i näst sista akterna på den största biografen, som hette Stora kvarn. Hon frossade i olyckorna, och hon tyckte att dramerna här speglade verkligen det sanna, sataniska livet.

Förnam - elegant - bekväm

som betydligt dyrare lyxvagnar och därtill enastående hållbar, ekonomisk och praktisk är

den nya **Ford** Fordor Sedan

Pris Kr. 3,325:— inkl. gummiskatt för Stockholm, Göteborg eller Malmö. Exkl. leveranskostnader och frakt till köparens ort. Kan även köpas genom Ford's veckobetalningssystem. S. 1-450.

Äkta spetsar, Kinesiska broderier och Kuriosa

G. H. JOHANSSON.
Grevturegatan 34 A, Stockholm.
Tel. Norr 402 04.
Allt handgjort. Billigaste priser.

貨中國 Kinamagasinet

Råsidan 3.50, DUKAR, Flygeltäcken, Kuddar, Konst saker, Mattor m. m.
Regeringsg. 43 I, Stockholm.
Riks 30 86.

Polkahår

klippning och skötsel för damer och barn utföras som specialitet förstklassigt i alla moderna modeller.

Tegnér's Damfrisering
Ingrid Paerén.
Luntmakareg. 99 2 tr. Stockholm.
Tel. Vasa 13889.

Pellerins

står kvalitativt högst

tack vare smörliknande arom och konsistens

Bättre fabrikat står icke att uppdriva.

Vackra, välvårdade händer med behagfulla fingerspetsar —

det kan också Ni få!

Era händer äro nästan ständigt hårt sysselsatta — med att sy, skriva, arrangera blommor — tusende av saker företar ni er. Men likafullt under er fritid — vid bridgespelet och tebordet — och när de vila i lugn och ro i ert sköte, komma de alltid att kunna ses.

Vilken pinsam förlägenhet kommer ni icke i, om ni försummar att vårda era händer så att de bli grova och fula med smutsiga naglar och torra nagelband.

Men när era händer äro vackra med behagfulla, fullkomligt välvårdade naglar — då älskar ni dem så mycket mer. Då äro de så hänförande och förtjusande, — just som de skola vara.

Hur får man fullkomligt välvårdade naglar?

Vira ett litet stycke bomull omkring spetsen av orangeträpinnen. Doppa den därefter i flaskan med Cutex nagelbandsavlägsnaren och tryck därefter tillbaka nagelbandet på varje nagel. Skölj fingrarna i vatten och torka försiktigt varje finger med en mjuk duk. All den gamla döda huden och de fula små fransarna kunna då torkas bort. Vilket vackert, friskt nagelband blir det sedan icke kvar!

"Cutex Nagelbandsavlägsnare" är därjämte det bästa existerande medel i världen till att bleka naglarna med. En enda strykning med den ännu våta orangeträpinnen under varje nagelspets gör denna vit och fläckfri, färdig till den sista behandlingen — putsningen.

Cutex har fyra underbara putsmedel. En del damer använda nagelsten eller nagelcrème. Den som önskar en mycket varaktig glans föredrar lack. Men kanske ni kommer att tycka bättre om vår senaste uppfinning: det underbara, nya Cutex-pulvret. Det är parfumerat och sammetslent och verkar nästan ögonblickligt.

Cutex-preparaterna kunna erhållas i alla parfymaffärer, apotek och hos kemikaliehandlarna.

Ensamförsäljare för Danmark, Norge och Sverige:

MADSEN & WIVEL,

Östergade 26, Köpenhamn K.

CUTEX

KALODERMA
RIS-PUDER
GELÉE
TVÅL

FÖR HUDENS RATIONELLA SKÖNHETSVÅRD
F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE i. B.

AKTIEBOLAGET
GÖTEBORGS BANK
GÖTEBORG Grundad 1848 STOCKHOLM

Egna fonder Kr. 78,750,000.

NOTARIATAVDELNINGEN

emottager under bankens garanti alla slag av värdehandlingar i öppet förvar, däribland även förmyndaredepositioner.

Följ den unga damens uppmaning. Hon talar av erfarenhet. Samma erfarenhet hava tusentals andra gjort.

Genom sin rikedom på milda, förädlade tjär- och svavelämnen utövar *Elfströms Svavel-Tjärtvål* N:o 1 i den mest välgörande inverkan på huden. Dess behagliga, aromatiska lödter tränger till porernas botten, renande, stimulerande och förfinande.

Säljes överallt å 1 kr. pr st.

Rena porer —

hudens hälsa

En kväll, när hon i kapp med hjältinnan älskade en man, som var sällsynt genialisk i att missförstå och tyda allt till det värsta, med resultat, att hans tillbedda blev vithårig på en enda natt — just när morgonen hade inbrutit och avslöjat detta, gick Rut. — Överraskade sig vår hjältinna med att blanda bort den bedärande mannens drag, som utan undantag hittills så småningom antagit Hans älskade ansikte, med en annan fysionomi. Vems? Mörka, bestämda drag, ståtlig gestalt och ganska kloka, framför allt vänliga ögon. Vem var det? Rut somnade med detta nya ansikte sorgset vänt mot hjältinnans, d. v. s. hennes eget någonstans i tolvte akten, ty för Ruts fantasi tog olyckan aldrig någon ända, förrän hon somnade, med snyftande hjärta.

Nästa kväll var premiär på Stora kvarn. Nya olyckor skulle upprullas. Det var Skärtorsdag. Vid utgången, i vanlig tid, hejdades hon av vaktmästaren, som meddelade henne att i morgon var det Långfredag och följaktligen ingen föreställning. Det angick henne inte, man går inte två kvällar å rad på samma biograf. Men hon tittade på honom och sade tack. Hon hade sett honom förr. Det var han, som bar gårdagens hjältedrag — mörka, bestämda drag o. s. v. Rut rodnade och log litet.

— Men det visas en film för censuren i morgon kväll. Vill fröken se den genom mig?

— Ja tack — det ville Rut.

— Får jag hämta fröken, undrade den mörka mannen med de vänliga ögonen. Det fick han gärna.

Han hade sett på Rut varenda kväll. Och Rut hade sett på honom, fast det dröjde länge, innan hon visste om det. Man är dock inte mer än människa, man kan inte sörja en man, som inte ringer och inte någonsin händelsevis kommer i ens väg, längre än en månad.

På påskaftonen bestämde de sig. Han älskade henne, därför att han tyckte om kvinnor med känsliga hjärtan, och han hade under en hel månad sett denna unga, milda kvinna, som var så känslig att hon inte ville se någon lida, att hon inte stod ut med att bevittna människors grymhet mot varandra, att hon trots den dyra biljetten varje kväll lämnade biografen, just när det blev som allra mest spännande för vanliga hjärtlösa eller åtminstone härdade människor, att hon då med tårad blick gick ut på gatan, sargad i hjärtat på grund av andras lidande.

Hon älskade honom, därför att han förstätt henne som ingen annan, därför att han anade, att hon hade lidit och inte ville se den lögn ideligen upprullas, som sade, att efter regn kommer solen, för det gjorde det minsann aldrig. Att han, liksom hon, älskade realiteterna. Hon hade förstätt det på hans försäkran redan andra kvällen. Jag liksom du avskyr lidandet och älskar lyckan — det har bara varit stört omöjligt att finna henne förr. Bara på detta sista — att lyckan varit platt omöjlig att hitta — förstod hon, att hon var förstörd såsom aldrig någonsin förr. Lidandet var det enda sanna livet.

Och så gifte de sig i brådaste rapport. Rut hann aldrig gå på bio. Hon sydde utstyrsel och bjöd sin fästman på kaffe varje kväll, när Stora kvarn hade stängts. De befunno sig i dramats andra akt under hela förlovningstiden. Det kom aldrig någon rival emellan, och inte heller någon högfördig pappa, som inte ville tillställa föreningen. Rut borde upptäckt det barnala i detta, men den, som en hel

En delikates
för smörgåsbordet

Arboga smörblandning
"Mejerit"

Priset en bagatell i förhållande till den utsökta kvaliteten! ~

LUNDZNS

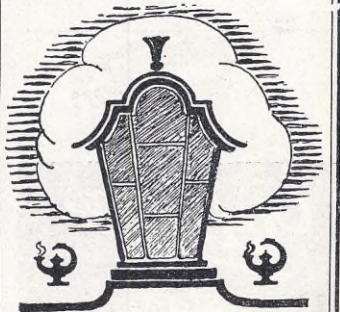
Högfina, rikt slipade

Kristaller

nu inkomna för hösten från landets förnämsta fabriker.

Lämpliga som
Presenter o. Hedersgåvor
Mycket att välja på.

Nordiska Kristallmagasinet
71 Drottninggät. — Kungsgår. 7

Elektrisk belysningsarmatur
— Belysningsglas — Hus-hållsglas, pressat och blåst
— Prydnadsglas — "Puk-ex" ungsformar av eldfast glas.

BÖHLMARKS

STOCKHOLM Sö.
Högbergsgatan 19—21.
Norrmalmstorg 4.

På vårt förlag har utkommit:
FRIEDENTHAL, ALBERT,

JORDENS KVINNOR.

Översatt av fil. d:r K. G. Lindblom.
Med 1118 textillustrationer, 16 tontrycksplanscher och 32 planscher i 3-färgstryck.

Pris inb. i 2 halvfranska band kr. 75:—.

Pris inb. i 2 helskinnband kr. 100:—.

Erhålls genom alla boklädor och direkt från oss på bekväma avbetalningsvillkor.

Stockholm 2 i sept. 1924.

A.-B. FÖR SPRIDNING AV LITTERÄRA VERK.

Besök Strumpspecialisten

Regeringsgatan 25, 1 tr., Stockholm.
Strumpor, Kofter, Underkläder till extra billiga priser.

Gammal, ypperlig huskur mot grått och missfärgat hår är

AKTA VALNÖTSDEKOKT

effektiv — oskadlig. Pris pr flaska 3:50 + emballage och porto. Tillv. av Leg. apotekaren Fru S. Hellström, Ramnäs.

OFÖRÄNDRAD
IALLA VÄDER STÅR
VIKING
SKOKRÄM

Receptet för dagen

Makaroner i snäckor.

150 gr. svenska makaroner, 1½ lit. vatten, ½ msk. salt, (8 gr.), 150 gr. tunga, kalvkött eller rester av vilt, 3 msk. smör (60 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 4 dcl. buljong, salt, vitpeppar.

Till snäckorna: 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. riven ost, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Makaronerna sköljas, påsättas i kokande saltat vatten och få koka 20 min., varefter de hällas upp i durkslag, för att få rinna av. Sedan skäras de i smala bitar, ungefär 4 cm. långa, som blandas med fina strimlor av tunga, kalvkött eller vilt.

Smöret fräses med mjölet 2 min., buljongen spädes på och såsen får koka 5 min. och avsmakas med salt och peppar. Makaronerna och köttet lägges i

såsen och alltsammans får ett uppkok. Små bensnäckor smörjas med hälften av smöret och stuvningen fylls i dessa. Riven ost och stötta skorpor strös över och återstoden av smöret smältes och gjutes över.

Snäckorna sättas i en långpanna, vari man lagt grovt salt och insättes i varm ugn. När de hava fått en ljusgul, vacker skorpa, tagas de ut ur ugnen.

PROSSDORF

Prisförhöjningen
å kaffe
reduceras med **Rich's**

"Så dyrt kaffet har blivit."

"Och ändå kan frun spara på prisförhöjningen."

"Hur så?"

"Jo, om den föranleder frun att använda **RICH'S kaffetillsättning**. Den gör kaffet 20 % billigare och på samma gång 20 % drygare. Dessutom gör **RICH'S** kaffet mera hälsosamt och motverkar dess skadliga inverkan."

"Och smaken?"

Precis som saltet framhäver äggets smak, framhäver **RICH'S kaffetillsättning** kaffets arom.

Överallt, även i de välbärgade familjerna, användes **RICH'S kaffetillsättning** därför icke allenast av ekonomiska skäl."

Begär **RICH'S** hos Eder handlande.

Ett paket om 1/8 kg. kostar 25 öre och räcker att blanda i 1/4 kg. kaffe eller proportionellt.

"Gör som jag — **Drick RICH'S!**"

A.B. ALFRED BENZON & Co
MALMÖ · STOCKHOLM · GÖTEBORG

R. 5.